

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul
Arhitecturii

STUDIU DE IMPACT

al proiectelor finanțate de OAR
prin apel deschis
din Timbrul Arhitecturii

Sesiuni 2017 - 2025

STUDIU DE IMPACT

AL PROIECTELOR FINANȚATE
DE OAR PRIN APEL DESCHIS
DIN TIMBRUL ARHITECTURII

SESIUNI 2017 - 2025

MAI 2026

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

AUTORI

Cristina Văileanu, Ioana Cecălășan

ECHIPA EXTINSĂ

Raluca Iacob (coordonare a primei etape a studiului, 2021-2025)

Iulia Iordan, Raluca Munteanu, Luiza Zamora (consiliere proiect)

Denisa Badea, Brîndușa Tudor (departamentul de proiecte culturale al OAR)

întreaga echipă a Casei Mincu (digitizarea documentelor din perioada 2017-2021)

GRAFICĂ:

Marina Gabriela Soare (Daydream Creative Studio)

Rezumat	5
1. Introducere	7
1.1 Ce este Timbrul Arhitecturii	7
1.2 Istoricul și evoluția programului	7
1.3. Obiectivele studiului	8
1.4 Cadru metodologic și limitările studiului	8
2. Context: ecosistemul cultural al arhitecturii	9
2.1 Actorii culturali din domeniu	9
2.2 Provocări structurale ale sectorului	9
2.3 Locul Timbrului Arhitecturii în peisajul finanțărilor culturale	10
3. Dimensiunea I – Managementul finanțărilor	11
3.1 Evoluția numărului de proiecte finanțate	11
3.2 Evoluția bugetelor alocate	12
3.3 Rata de absorbție a finanțării	12
3.4 Corelații între evoluția bugetară și structura programului	14
4. Dimensiunea II – Capacitate organizațională	15
4.1 Tipologia beneficiarilor	15
4.2 Distribuția finanțărilor	17
4.3 Geografia programului	19
4.4 Filialele OAR – analiză comparativă aprofundată	23
4.5 Distribuția beneficiarilor după portofoliu și recurență	24
4.5.1 Distribuția beneficiarilor non-filiale după numărul de proiecte	24
4.5.2 Distribuția beneficiarilor filiale după numărul de proiecte	25
4.5.3 Proiecte recurente	26
4.5.4 Corelații din analiza portofoliilor și a recurenței	26
5. Dimensiunea III – Producție Culturală și Editorială	29
5.1 Distribuția proiectelor – tendințe pe opt ani	29
5.2 Structura pe subcategorii de activități	31
5.3 Producția editorială	31
5.4 Tipuri de rezultate	33
5.5 Cercetarea: de la emergent la strategic	36
6. Dimensiunea IV – Cultura Parteneriatului	37
6.1 Parteneriatul ca indicator de ecosistem	37
6.2 Structura parteneriatelor	38
6.3 Parteneri internaționali	39
6.4 Parteneriate cu administrațiile publice	41
6.5 Evoluția culturii de parteneriat în opt ani	42
7. Dimensiunea V – Impact Social și Cultural	43
7.1 Profilul participanților la proiecte	43
7.2 Corelații între tipurile de proiecte și participanți	44
7.3 Impactul în spațiul public: volum și distribuție	45
7.4 Impactul educațional	45
7.5 Patrimoniul construit: o dimensiune subestimată	46
7.6 Decidenți publici și conexiunea cu politicile publice	46
8. Concluzii: ce a schimbat programul (2017–2025)	47
8.1 Un ecosistem în maturizare	47
8.2 Ce nu a schimbat programul: inegalitățile persistente	47
8.3 Corelații transversale în sinteză	48
8.4 Ce mai rămâne de măsurat	48
9. Recomandări strategice	49

9.1 Pentru OAR: ajustarea strategică a programului	49
9.1.1 Mecanisme de echilibrare geografică	49
9.1.2 Subcategoriile sau transversalitate dedicate publicurilor sub-reprezentate	49
9.1.3 Valorificarea strategică a cercetării	49
9.1.4 Sistem îmbunătățit de monitorizare	50
9.2 Pentru filialele OAR	50
9.2.1 Capacitarea filialelor cu participare redusă	50
9.2.2 Clarificarea rolului cultural al filialelor	51
9.3 Pentru beneficiarii finanțării	51
9.3.1 Diversificarea publicurilor ca strategie, nu ca obligație	51
9.3.2 Valorificarea rezultatelor din proiectele finanțate	51
ANEXE	53
Anexa 1 – Metodologie și definiții operaționale	53
Anexa 2 – Glosar de termeni	55
Anexa 3 – Date sintetice complete pe sesiuni (2017-2025)	58
Anexa 4 – Top 10 județe după număr de proiecte culturale și finanțare	59

REZUMAT

Timbrul Arhitecturii reprezintă principalul mecanism de finanțare a culturii arhitecturale din România și este administrat de Ordinul Arhitecților din România (OAR). Prezentul studiu analizează impactul finanțărilor acordate prin apel deschis în toate cele nouă sesiuni ale perioadei 2017-2025, pe baza datelor finale culese din dosare de candidatură, contracte de finanțare, rapoarte de implementare, evidențe de plăți. Dincolo de o simplă inventariere a output-urilor, studiul urmărește să identifice corelații între dimensiunile analizate, să detecteze tendințe și să formuleze concluzii care pot să fundamenteze decizii strategice privind evoluția programului.

OBSERVAȚII CHEIE

Un program care a crescut organic și consistent.

594 de proiecte finanțate în nouă sesiuni, cu un buget aprobat care aproape s-a triplat: de la 2,3 milioane lei în 2017 la 6,63 milioane lei în 2024-2025. Creșterea nu este artificială, ea reflectă maturizarea unui ecosistem care a absorbit resursele cu o rată medie de peste 90% în sesiunile finalizate.

Eficiența programului crește odată cu experiența beneficiarilor.

Rata de absorbție a urcat de la 86,56% în 2020 la 96,10% în 2023-2024, iar proiectele nerealizate au rămas constant sub 5%. Aceasta nu este o coincidență: beneficiarii cu experiență repetată în program tind să propună proiecte mai bine calibrate la realitățile de implementare.

ONG-urile și filialele OAR sunt un tandem complementar, nu concurențial.

ONG-urile generează 57,9% din proiecte și atrag 52,9% din finanțare; filialele OAR generează 28,2% din proiecte dar atrag 35,9% din finanțare. Diferența reflectă faptul că filialele organizează preponderent proiecte de amploare mare (anuale, bienale), cu o finanțare medie de 131.932 lei față de 54.422 lei pentru ONG-uri. Cele două tipuri de actori acoperă segmente diferite ale ecosistemului, nu concurează pe același segment.

Parteneriatul este cel mai relevant indicator al maturizării ecosistemului.

Creșterea ratei de parteneriate de la 78,43% (2017) la 83,10% (2024-2025), în absența oricărei obligativități formale, este probabil cel mai puternic semnal al consolidării unui ecosistem cultural funcțional. Fiecare proiect cu parteneri implică în medie 4-5 organizații diferite, ceea ce indică o complexitate organizațională semnificativă pentru proiecte cu finanțare medie de 67.000 lei.

Geografia programului se echilibrează, dar inegalitățile persistă.

Ponderea proiectelor care se desfășoară în mediul rural a crescut de 7 ori (de la 3 proiecte în 2017 la 21 în 2024-2025), iar finanțările pentru astfel de proiecte au ajuns la 25,44% din total. Acest lucru s-a întâmplat odată cu introducerea finanțărilor pentru școlile de vară. Totuși, 5 județe (București, Timiș, Sibiu, Iași, Cluj) concentrează circa 60% din toate proiectele culturale. Inegalitatea nu este generată de program, ea reflectă o realitate mai profundă a distribuției capacității organizaționale în România și între filiale.

Programul depășește sfera profesională și atinge publicuri largi.

88,27% din proiecte vizează arhitectii, dar 80,49% vizează profesioniști din domenii conexe, 76,26% vizează publicul larg și 43,12% vizează decidenții publici. Corelat cu structura parteneriatelor - 58,25% cu actori publici, 56,57% cu actori privați - tabloul indică că programul funcționează ca o platformă de dialog interdisciplinar, nu ca un mecanism de autofinanțare profesională.

PROGRAMUL ÎN CIFRE

Proiecte finanțate (2017–2025)	594
Finanțare totală aprobată	Aprox. 40 milioane lei
Cofinanțare adusă de proiecte	Aprox. 4 milioane de lei
Rata maximă de absorbție (2023–2024)	96,10%
Proiecte realizate în parteneriat (valoarea medie 2017- 2025)	75,42% - creștere la 83,10% în 2024–2025
Parteneriate instituționale generate	Aprox. 2.300 în 8 ani
Evenimente culturale pentru public	1.621
Activități de formare profesională	730
Județe acoperite	40 din 41
Parteneri internaționali	24 țări și entități supranaționale

RECOMANDĂRI

- Oferirea de sprijin diferențiat pentru actorii din regiunile sub-reprezentate. Nu prin reducerea criteriilor de calitate, ci prin capacitate înainte de procesul de aplicare, prin consiliere și mecanisme de mentorat între organizații cu experiență și cele la început de drum.
- Dezvoltarea unei subcategorii dedicate tinerilor profesioniști și educației timpurii, sau includerea unor indicatori obligatorii de atins pentru aceste două publicuri în subcategoriile existente. Tinerii profesioniști și copiii și tinerii sunt cele mai subreprezentate publicuri (17,66% și 22,05%) care au și cel mai mare potențial de impact pe termen lung.
- Consolidarea cercetării ca subcategorie strategică. 32 de proiecte și 136 produse de cercetare în 2021–2025 reprezintă o masă critică ce merită valorificată sistematic, inclusiv prin conectarea cercetării cu procesele de politici publice.
- Este necesar un sistem îmbunătățit de monitorizare cantitativă și calitativă. Efortul de colectare a datelor cantitative curente a fost semnificativ, deoarece formatele de aplicare și raportare nu colectează în mod unitar anumiți indicatori iar alți indicatori de impact lipsesc: audiențe, influență asupra deciziilor publice, durabilitate post-finanțare.

1.1 CE ESTE TIMBRUL ARHITECTURII

Timbrul Arhitecturii este o contribuție obligatorie, stabilită prin lege, aplicată la valoarea lucrărilor de construcție care necesită autorizație de construire și care implică semnătura unui arhitect. Procentul aplicat este reținut de beneficiarul construcției și virat Ordinului Arhitecților din România, care le gestionează și le alocă prin mecanisme proprii de finanțare.

Sumele colectate sunt destinate, conform legii, finanțării activităților culturale, editoriale și de cercetare în domeniul arhitecturii, formării profesionale continue și susținerii infrastructurii profesionale. Prin sesiunile de finanțare cu apel deschis - mecanismul analizat în prezentul studiu - OAR acordă finanțări nerambursabile în mod competitiv, pe baza unor criterii publice și obiective.

Natura dublă a mecanismului este esențială, finanțările din Timbrul Arhitecturii nu sunt un instrument de politică culturală în sensul clasic (finanțat de stat, decis de minister), ci un instrument de auto-organizare profesională cu vocație publică. Arhitecții contribuie la un fond colectiv din care se finanțează proiecte care depășesc sfera strict profesională și ajung la publicuri largi pentru a promova și a educa vis-a-vis de cultura arhitecturală a spațiului construit. Această caracteristică îi conferă o legitimitate distinctă și o agilitate pe care finanțările publice obișnuite nu le au.

1.2 ISTORICUL ȘI EVOLUȚIA PROGRAMULUI

În 2017, programul de finanțare prin apel deschis a finanțat 51 de proiecte, cu un buget de 2,3 milioane lei. Primele patru sesiuni (2017-2020) au urmat un calendar de primăvară și au înregistrat o creștere constantă atât ca număr de proiecte, cât și ca buget. Sesiunea 2021 a marcat maximum numărului de proiecte finanțate (84), înainte ca programul să intre într-o perioadă de tranziție.

În 2022 s-a produs schimbarea de calendar: trecerea de la sesiunile de primăvară la cele de toamnă a generat două sesiuni în același an. Această tranziție explică minimum din 2022 (62 de proiecte), urmat de o stabilizare între 65 și 74 de proiecte per sesiune în anii următori, un nivel care pare să reflecte un echilibru mai realist între oferta de proiecte de calitate și resursele disponibile, față de vârful din 2021.

Bugetul a crescut aproape continuu, cu excepția anului 2022 (afectat de tranziția la sesiunea de toamnă). De la 2,3 milioane lei în 2017, programul a ajuns la 6,63 milioane lei în sesiunea 2024-2025, o creștere de 2,87 ori în opt ani. Valoarea medie a finanțării per proiect a crescut de la aproximativ 45.000 lei în 2017 la aproximativ 93.000 lei în 2024-2025, reflectând nu doar inflația, ci și o orientare spre proiecte de amploare mai mare.

1.3. OBIECTIVELE STUDIULUI

Prezentul studiu își propune să depășească nivelul descriptiv al raportărilor de program și să producă o analiză de impact, bazată pe corelarea datelor din multiple dimensiuni. Obiectivele sunt:

- Identificarea modului în care finanțarea a influențat producția de conținut cultural și profilul actorilor care o generează.
- Analiza măsurii în care această sursă de finanțare a contribuit la dezvoltarea organizațiilor culturale din domeniul arhitecturii și a capacității filialelor teritoriale ale OAR de a activa ca operatori culturali în comunități, cu accent pe distribuția geografică și pe diferențele dintre actori.
- Urmărirea evoluției ecosistemului cultural de arhitectură pe o perioadă de 8 ani: număr de organizații, colaborări, tipologii de parteneri, tematici, tipologii de participanți, tipologii de rezultate, în raport cu proiectele finanțate.
- Analiza alocării sumelor pe categorii și a capacității de absorbție a fondurilor aprobate pentru proiectele selectate prin apel deschis.
- Identificarea corelațiilor dintre dimensiunile analizate, în special între distribuția geografică, tipuri de organizatori, structura parteneriatelor și tipurile de rezultate generate.
- Formularea de recomandări operaționale fundamentate pe date.

1.4 CADRU METODOLOGIC ȘI LIMITĂRILE STUDIULUI

Analiza se bazează exclusiv pe datele administrative ale programului, respectiv dosare de candidatură, contracte de finanțare, rapoarte de implementare, evidențe de plăți. Această sursă are avantajul că acoperă 100% din proiectele finanțate și există o standardizare a codării diverselor tipuri de informații preluate din proiecte, dar are și limite clare: nu capturează impactul proiectelor în comunitatea locală în care s-au realizat, calitatea activităților desfășurate sau efectele pe termen lung.

Datele financiare complete sunt disponibile pentru sesiunile 2019–2025; pentru 2017–2018 există doar bugetele aprobate, nu și execuția bugetară finală. Datele pentru sesiunea 2024–2025 sunt parțiale (56% din proiecte în implementare la data elaborării studiului), ceea ce afectează în special indicatorii de absorbție și volumul rezultatelor pentru această sesiune.

Distribuția geografică a proiectelor culturale a fost calculată după locul de desfășurare al acțiunilor, respectiv un proiect care se desfășoară în mai multe județe este contorizat pentru fiecare județ în parte, ceea ce poate supraestima ușor prezența unor proiecte mari cu acoperire multi-județeană. Distribuția financiară a fost calculată prin împărțirea egală a sumei de finanțare între toate județele indicate, o convenție care introduce o marjă de aproximare pentru proiectele cu locații multiple.

Datele existente în dosarele de candidatură și în rapoarte nu au permis o colectare unitară a numărului de participanți la activitățile proiectului pe tipologii de participanți, și nici măcar participanți totali, căci nu există secțiuni în formularele de aplicație sau în cele de raportare care să colecteze unitar astfel de indicatori. Același lucru se întâmplă și legat de activitățile de comunicare ale proiectului, așa încât nu a fost posibil să extragem și să analizăm indicatori legați de vizibilitatea publică a proiectelor.

2.1 ACTORII CULTURALI DIN DOMENIU

Cultura arhitecturală din România este produsă de un ecosistem eterogen, în care coexistă organizații cu resurse, misiuni și capacități foarte diferite, așa cum reiese din analiza beneficiarilor de finanțări și a partenerilor acestora.

Organizațiile neguvernamentale reprezintă nucleul activ al ecosistemului. Cele mai multe sunt de dimensiuni mici sau medii, cu echipe de 2-5 persoane, dependente de finanțări externe pentru implementarea proiectelor. Activitatea lor culturală este adesea mai inovatoare și mai dispusă la pilotat intervenții și soluții decât cea a instituțiilor mai mari, dar și cea mai vulnerabilă la fluctuațiile de finanțare. Timbrul Arhitecturii reprezintă pentru multe dintre ele principala sursă de finanțare anuală, ceea ce ridică întrebări importante despre sustenabilitate.

Filialele teritoriale ale OAR au un profil distinct: sunt instituții profesionale cu legitimitate formală, dar cu o misiune culturală care trebuie construită activ. Nu toate filialele prioritizează rolul lor de operatori culturali, unele se concentrează pe funcțiile de reglementare profesională și lasă producția culturală în seama ONG-urilor locale. Datele programului reflectă această variabilitate: diferența dintre filiala București (33 de proiecte) și filialele Bihor sau Arad (1-2 proiecte) nu poate fi explicată doar prin diferențele demografice sau a numărului de membri ai filialei.

Instituțiile de învățământ superior cu profil de arhitectură (universități, facultăți de arhitectură) participă în program mai ales ca parteneri - în 184 de proiecte - și mai puțin ca organizatori principali. Aceasta reflectă probabil limitele de eligibilitate (sunt eligibile doar pentru anumite categorii), dar și prioritizarea parteneriatul în proiecte culturale față de organizarea directă de astfel de proiecte. Prezența lor ca parteneri este totuși semnificativă și subliniază caracterul educațional al multor proiecte finanțate.

Firmele private - birouri de arhitectură, edituri, agenții de comunicare - participă în program în principal prin proiectele editoriale. Eligibilitatea lor limitată (pentru proiecte editoriale și în asociere cu filialele OAR) reduce ponderea lor numerică, dar nu și relevanța lor: editorii privați produc unele dintre publicațiile de arhitectură cu cea mai largă distribuție din România.

2.2 PROVOCĂRI STRUCTURALE ALE SECTORULUI

Concentrarea geografică a capacității culturale

Sectorul cultural de arhitectură din România se confruntă cu mai multe provocări structurale care influențează direct modul în care programul Timbrul Arhitecturii funcționează și care trebuie avute în vedere la interpretarea datelor. Infrastructura culturală - spații de evenimente, edituri, rețele profesionale, publicuri interesate - este distribuită extrem de inegal la nivel național. Câteva centre urbane mari (București, Cluj, Timișoara, Iași, Sibiu) concentrează cea mai mare parte a capacității de producție culturală. Această concentrare este anterioară programului și nu poate fi rezolvată doar prin politica de finanțare, dar poate fi atenuată prin mecanisme inteligente de sprijin diferențiat.

**Dependența de finanțare
externă**

Majoritatea organizațiilor mici din domeniu nu au venituri proprii suficiente pentru a susține o activitate culturală continuă. Modelul de finanțare proiect-cu-proiect, deși eficient pentru alocare competitivă, creează discontinuitate și face dificilă construirea unor proiecte cu impact pe termen lung. Această dependență este vizibilă în datele programului: mulți beneficiari aplică an de an, ceea ce indică o nevoie reală de finanțare continuă, dar potențial și o dependență problematică de un singur finanțator.

**Vizibilitatea publică
limitată a arhitecturii**

Spre deosebire de arte vizuale, muzică sau film, arhitectura rămâne insuficient reprezentată în discursul public și în programele educaționale. Această lipsă de vizibilitate are consecințe directe: publicuri mai mici, interes mai redus din partea media, dificultăți în justificarea valorii sociale a investițiilor culturale în arhitectură. Programul de finanțare din Timbrul Arhitecturii adresează parțial această problemă - 76,26% din proiecte vizează publicul larg - dar impactul real al acestor proiecte asupra percepției publice nu este măsurat.

2.3 LOCUL TIMBRULUI ARHITECTURII ÎN PEISAJUL FINANȚĂRILOR CULTURALE

Timbrul Arhitecturii ocupă o nișă distinctă în peisajul finanțărilor culturale din România, definită de trei caracteristici unice: specificitatea domeniului (exclusiv arhitectură), sursa proprie de finanțare (independentă de bugetul public), și administrarea de către organismul profesional (OAR, nu un minister sau o agenție guvernamentală).

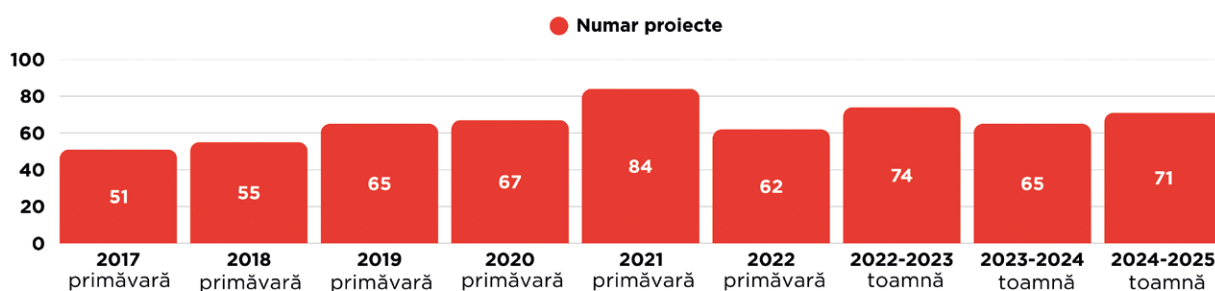
Față de alte mecanisme de finanțare culturală: AFCN, Ministerul Culturii, fonduri europene sau locale, finanțările din Timbrul Arhitecturii au avantajul predictibilității (sesiune anuală garantată), al specificității domeniului (juriu cu expertiză în arhitectură) și al agilității (proceduri mai simple decât finanțările publice și europene). Are și dezavantaje: bugetul este plafonat de mecanismul de colectare (dependent de activitatea din construcții), ceea ce reduce efectul multiplicator și domeniul de eligibilitate este limitat la arhitectură.

Din perspectiva beneficiarilor, Timbrul Arhitecturii este adesea perceput ca cel mai accesibil și mai relevant finanțator din domeniu: nu neapărat cel mai generos, ci cel care înțelege cel mai bine specificul proiectelor culturale de arhitectură. Aceasta reprezintă o valoare adăugată care nu apare în cifrele de alocare bugetară, dar care explică fidelitatea multor beneficiari față de program.

Cât de eficient a funcționat mecanismul de finanțare și ce tendințe structurale relevă evoluția sa pe opt ani?

3.1 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE PROIECTE FINANȚATE

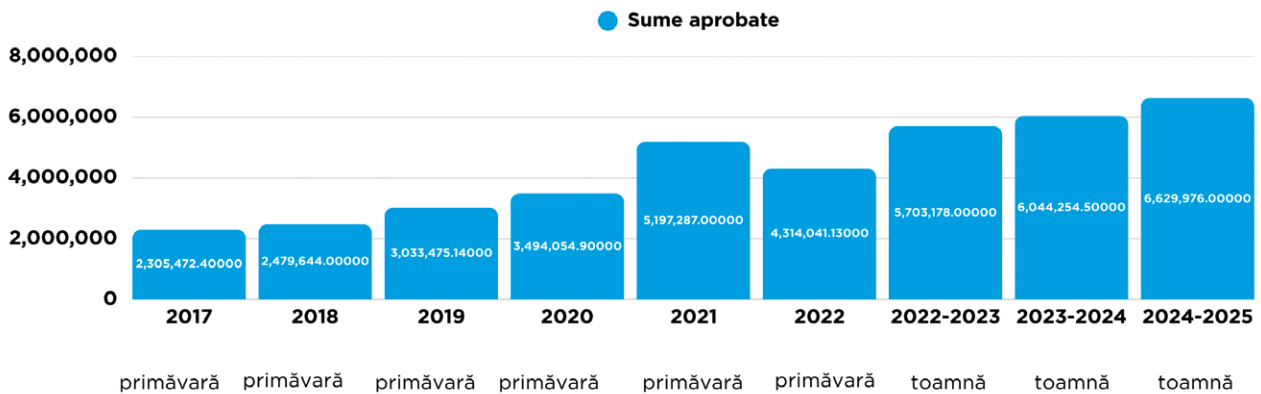
Numărul de proiecte finanțate pe sesiune urmează un arc narativ clar în cei opt ani de program: creștere constantă (2017–2021), o corecție (2022) și o stabilizare la un nivel mai realist (2022–2025).

Sesiune	Nr. proiecte	Variație	Buget (lei)	Finanțare medie/proiect
2017	51	—	2.305.472	45.205
2018	55	+8%	2.479.644	45.084
2019	65	+18%	3.033.475	46.669
2020	67	+3%	3.494.055	52.150
2021	84	+25%	5.197.287	61.872
2022	62	-26%	4.314.041	69.581
2022-2023	74	+19%	5.703.178	77.070
2023-2024	65	-12%	6.044.254	92.988
2024-2025	71	+9%	6.629.976	93.380
TOTAL/MEDIE	594	—	~39.200.000	~66.000

Maximul din 2021 (84 de proiecte) poate fi interpretat mai nuanțat. Coincide cu revenirea post-pandemică a activității culturale și cu o disponibilitate crescută de resurse, dar și cu o posibilă creștere a aplicațiilor, tocmai pentru că situația se relaxa. Scăderea din 2022 (la 62 de proiecte) nu este neapărat negativă: ea poate semnala o calibrare mai riguroasă a selecției față de resursele disponibile și tranziția de la sesiunea de primăvară la sesiunea de toamnă.

Creșterea finanțării medii per proiect (de la 45.205 lei în 2017 la 93.380 lei în 2024–2025) nu este însoțită de o creștere proporțională a numărului de proiecte. Aceasta sugerează că programul a optat implicit pentru mai puține proiecte mai bine finanțate, mai degrabă decât mai multe proiecte cu finanțare redusă, ceea ce este o orientare strategică importantă, chiar dacă nu este explicită în criteriile de selecție.

3.2 EVOLUȚIA BUGETELOR ALOCATE

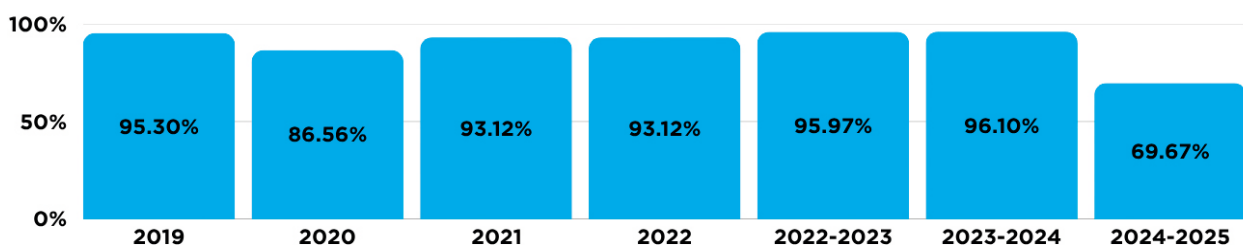
Bugetul total alocat a crescut de la 2,3 milioane lei (2017) la 6,63 milioane lei (2024–2025), ceea ce înseamnă o creștere nominală de aproximativ 188%. Ajustată pentru inflație, creșterea reală este mai modestă, dar rămâne semnificativă: programul a menținut și chiar crescut puterea de cumpărare reală a finanțării.

Cea mai importantă evoluție bugetară nu este creșterea totală, ci schimbarea structurii alocării pe categorii. Datele disponibile pentru 2019–2025 arată că proiectele culturale au crescut ca pondere financiară (de la 79,1% în 2019 la 82,9% în 2023–2024), în timp ce proiectele editoriale au pierdut ușor teren. Această evoluție reflectă atât creșterea numărului și complexității proiectelor culturale, cât și costurile mai ridicate ale evenimentelor față de publicații.

Dat fiind că programul cere co-finanțare de 10%, de-a lungul celor 8 ani, bugetul adus din finanțări este de aproximativ 4 milioane de lei, contribuind la efectul multiplicator al programului de finanțare.

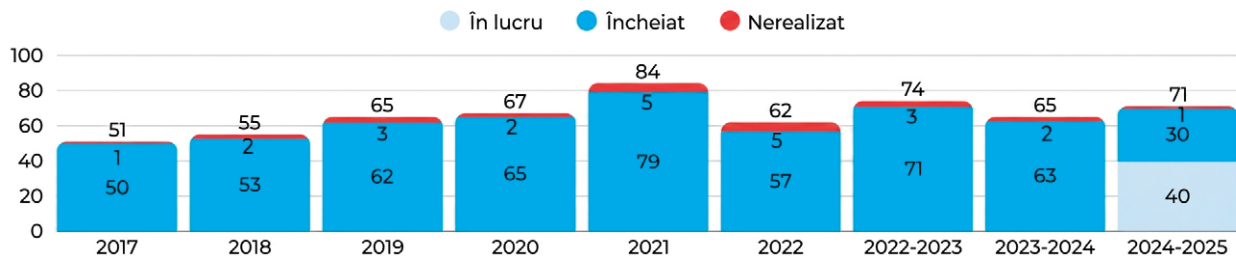
Creșterea bugetului total se poate corela și cu creșterea ratei de parteneriat. Cu cât bugetele disponibile au crescut, cu atât proiectele au atras mai mulți parteneri, sugerând că finanțarea mai generoasă permite organizarea unor proiecte mai ambițioase, care la rândul lor necesită și atrag mai mulți colaboratori și parteneri.

3.3 RATA DE ABSORBȚIE A FINANȚĂRII

**pentru sesiunea 2024-2025, 56% din proiecte se află în derulare
pentru anii 2017-2018, nu avem finalizat studiul financiar

Rata de absorbție a finanțării, adică raportul dintre sumele efectiv plătite și cele aprobate, este unul dintre indicatorii relevanți ai eficienței programului. Valorile înregistrate sunt foarte bune, având în vedere volumul proiectelor finanțate. Proiectele nerealizate sunt puține, dar nu absente (3–5 per sesiune).

Sesiune	Rată absorbție	Proiecte finalizate	Proiecte nerealizate	Procent nerealizate
2017	-	50	1	2,0% nerealizate
2018	-	53	2	3,6% nerealizate
2019	95,30%	62	3	4,6% nerealizate
2020	86,56%	65	2	3,0% nerealizate
2021	93,12%	79	3	3,6% nerealizate
2022	93,12%	57	5	8,1% nerealizate
2022-2023	95,97%	71	2	2,7% nerealizate
2023-2024	96,10%	63	2	3,1% nerealizate
2024-2025	69,67%*	30	1	56% în implementare

* Valoarea de 69,67% pentru 2024-2025 nu poate fi comparată direct cu celelalte sesiuni, deoarece 56% din proiecte sunt încă în implementare. Proiectând rata de plăți din sesiunile anterioare, cel mai probabil absorbția finală pentru această sesiune va fi peste 90%.

Două observații merită subliniate. Prima: rata de absorbție nu a scăzut în 2021, deși numărul de proiecte a atins maximum (84), ceea ce sugerează că beneficiarii care au câștigat finanțare în acel an aveau capacitate reală de implementare, nu doar capacitate de aplicare. A doua: rata de 86,56% în 2020 (an pandemic) este remarcabilă. Organizațiile culturale au reușit să implementeze proiecte în condiții extreme, demonstrând o reziliență organizațională semnificativă.

3.4 CORELAȚII ÎNTRE EVOLUȚIA BUGETARĂ ȘI STRUCTURA PROGRAMULUI

Creșterea bugetului a condus la diversificare, nu la concentrare

Analiza corelată a evoluției bugetare cu celelalte dimensiuni ale programului relevă câteva tipare importante care nu sunt vizibile dacă datele sunt analizate separat.

Creșterea bugetului total nu a dus la concentrarea fondurilor la câțiva beneficiari mari, ci la diversificarea lor. Numărul de organizații distincte care au accesat programul a crescut constant, iar subcategoriile noi (școlile de vară în 2019, cercetarea în 2021) s-au dezvoltat odată cu creșterea resurselor disponibile. Aceasta sugerează că programul a gestionat bine echilibrul dintre eficiența alocării bugetare și diversitatea ecosistemului.

Creșterea finanțării medii a dus la proiecte mai complexe, cu mai mulți parteneri

Creșterea finanțării medii per proiect (de la aprox. 45.000 lei la aprox. 93.000 lei) se corelează cu creșterea complexității organizaționale: rata de parteneriat a crescut de la 78,43% (2017) la 83,10% (2024-2025), iar numărul mediu de parteneri per proiect s-a menținut la 4-5. Proiectele mai bine finanțate par să atragă mai mulți parteneri, dezvoltă o relație circulară pozitivă, în care finanțarea mai mare permite ambiții mai mari, care atrag la rândul lor mai mulți colaboratori și parteneri.

Tranziția la sesiunile de toamnă pare că a condus la o structurare mai bună a aplicațiilor

Sesiunile de toamnă (2022-2025) au înregistrat rate de absorbție mai ridicate și mai constante (93-96%) decât sesiunile de primăvară din primii ani (86-93%). Aceasta poate reflecta o mai bună calibrare a proiectelor propuse față de realitățile de implementare din ciclul toamnă-vară, dar și o maturizare generală a beneficiarilor cu experiență acumulată.

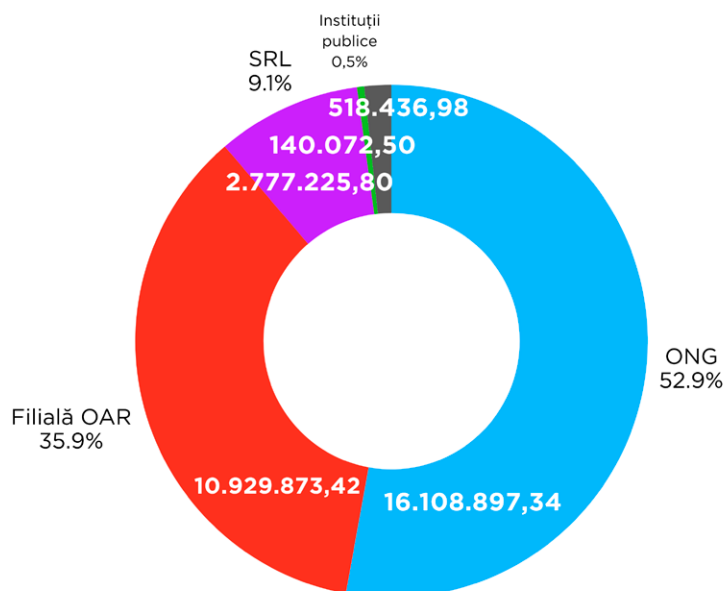
Cine produce cultură arhitecturală în România, cum s-a schimbat profilul actorilor în opt ani și ce inegalități structurale persistă?

4.1 TIPOLOGIA BENEFICIARILOR

Programul a finanțat 594 de proiecte ale unor organizații din cinci categorii distincte, cu eligibilitate și profiluri foarte diferite. Înțelegerea acestor diferențe este esențială pentru orice interpretare a datelor.

Tip beneficiar	Nr. proiecte	Pondere din total	Finanțare atrasă	Pondere financiară	Finanțare medie/proiect
ONG	354	59,6%	~16,1 mil. lei	52,9%	~53.165 lei
Filială OAR	172	29,0%	~10,9 mil. lei	35,9%	~86.000 lei
SRL + PFA	59	9,1%	~2,8 mil. lei	9,1%	~53.400 lei
Inst. învățământ	19	3,1%	~0,4 mil. lei	1,7%	~32.400 lei
Inst. publică	6	1,0%	~0,5 mil. lei	0,5%	~23.350 lei

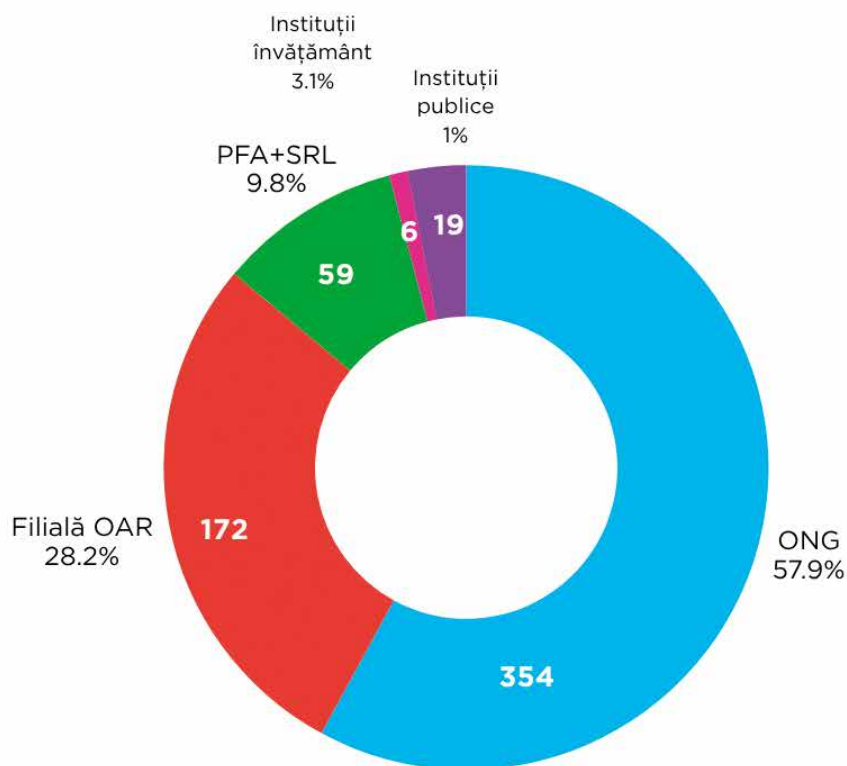
Filialele OAR generează 29% din proiecte, dar atrag 35,9% din finanțare. Raportul inversat față de ONG-uri (59,6% din proiecte, 52,9% din finanțare) reflectă o diferență structurală în tipul de proiecte: filialele organizează preponderent anuale și bienale, care sunt proiecte de anvergură cu bugete mari, în timp ce ONG-urile organizează un spectru mai larg de proiecte, inclusiv multe de dimensiuni medii și mici.

DIMENSIUNEA II – CAPACITATE ORGANIZAȚIONALĂ

Tip beneficiar	ONG	Filială OAR	PFA+SRL	Instituție publică	Instituție de învățământ
2019	1.322.588,90	1.236.586,70	220.370,00	66.950,00	44.511,00
2020	1.696.274,83	901.441,89	277.333,00	66.122,50	83.183,95
2021	2.244.225,72	1.929.137,24	527.647,00	0	82.864,96
2022	1.952.089,06	1.485.750,13	243.307,00	0	136.881,22
2022-2023	2.719.828,75	2.147.365,63	474.785,53	7.000,00	124.485,85
2023-2024	3.184.310,77	2.055.374,69	536.349,00	0	32.608,00
2024-2025	2.989.579,31	1.174.217,14	441.436,85	0	13.902,00

Evoluția pe sesiuni a tipologiei beneficiarilor arată câteva tendințe importante. ONG-urile și-au menținut dominanța numerică pe toată perioada, cu fluctuații reduse (38–49 proiecte per sesiune). Filialele OAR au înregistrat o scădere treptată a numărului de proiecte în sesiunile de toamnă (de la 22 în 2021 la 13 în 2024–2025), posibil reflectând concentrarea energiei organizaționale pe proiecte mai puține și mai bine finanțate. SRL-urile au variat mai mult (2–12 proiecte per sesiune), reflectând natura mai oportunistă a participării lor.

Tip beneficiar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
ONG+PFA	26	25	40	44	48	38	43	41	49
Filială OAR	23	22	20	17	22	19	20	16	13
SRL	2	6	4	4	12	5	11	8	8
Instituție publică	0	0	2	2	1	0	1	0	0
Instituție de învățământ	1	2	2	2	2	3	3	2	2

SRL-urile și instituțiile publice și de învățământ sunt eligibile doar pentru proiecte editoriale. Instituțiile publice și instituțiile de învățământ sunt eligibile doar pentru proiecte de cercetare și proiecte editoriale.

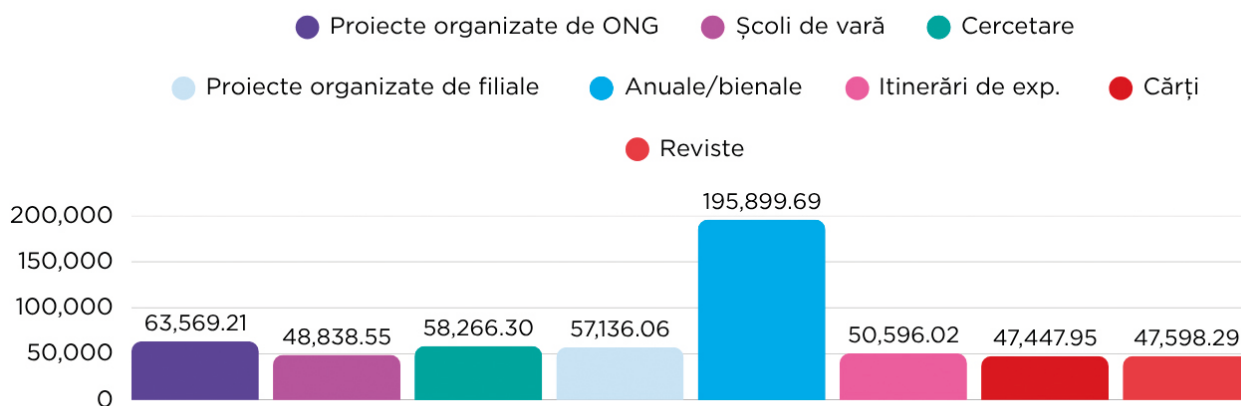
4.2 DISTRIBUȚIA FINANȚĂRILOR

Datele agregate (ONG-uri 52,9%, filiale OAR 35,9%) arată o realitate mai nuanțată, vizibilă în distribuția pe subcategorii și pe sesiuni.

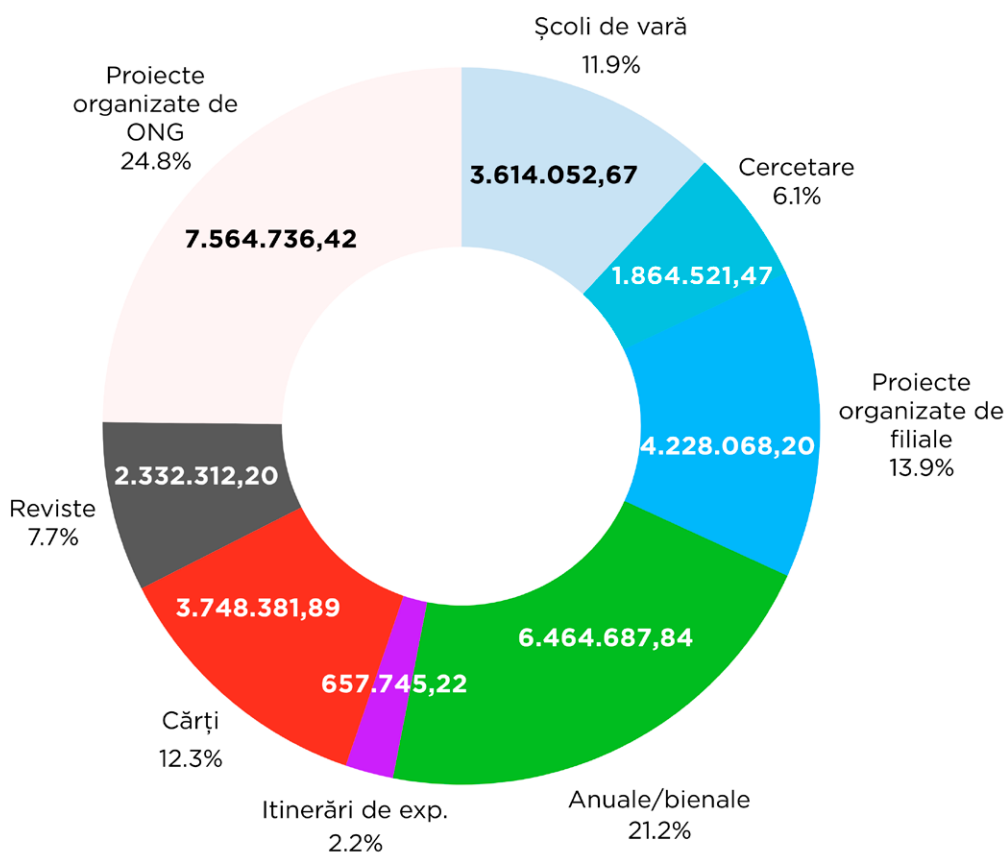
Subcategorie	Nr. proiecte (2017-2025)	Finanțare totală (2019-2025)	Pondere din total	Nr. proiecte (2019-2025)	Finanțare medie (2019-2025)
ONG – culturale	139	~7,56 mil. lei	24,8%	119	63.569 lei
Anuale/ bienale (filiale)	49	~6,46 mil. lei	21,2%	33	195.900 lei
Filiale OAR – alte culturale	95	~4,23 mil. lei	13,9%	74	57.136 lei
Cărți	93	~3,75 mil. lei	12,3%	79	47.448 lei
Școli de vară	74	~3,61 mil. lei	11,9%	74	48.838 lei
Reviste	62	~2,33 mil. lei	7,7%	49	47.598 lei
Cercetare	32	~1,86 mil. lei	6,1%	32	58.266 lei
Itinerări de expoziții	22	~0,66 mil. lei	2,2%	13	50.596 lei

Cel mai important dezechilibru: anualele și bienalele (33 de proiecte, 9,5% din total) atrag 21,2% din finanțare, cu o medie de 195.900 lei per proiect, de 3 ori mai mult decât ONG-urile și de 4 ori mai mult decât publicațiile. Aceasta reflectă amploarea reală a acestor evenimente, dar ridică și o întrebare legitimă: este distribuția actuală cea mai eficientă din perspectiva impactului cultural per leu investit?

DIMENSIUNEA II – CAPACITATE ORGANIZAȚIONALĂ

*media e pe 2019-2025 (pentru anii 2017-2018, nu avem finalizat studiul financiar)

*pentru anii 2017-2018, nu a existat subcategoria Școli de vară

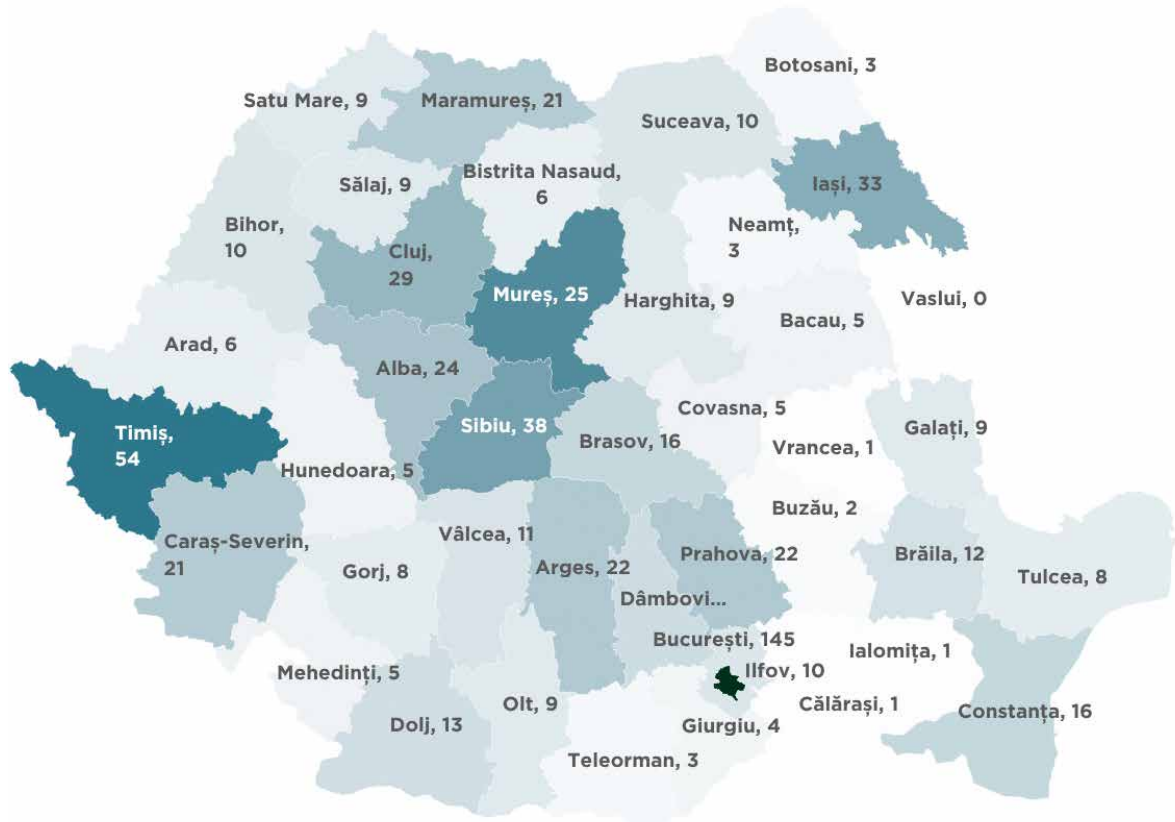
*pentru anii 2017-2020, nu a existat subcategoria Cercetare

*pentru anii 2017-2018, nu avem finalizat studiul financiar

4.3 GEOGRAFIA PROGRAMULUI

Distribuția geografică a proiectelor și finanțărilor este una dintre dimensiunile cu cele mai importante implicații de politică culturală. Datele arată o ierarhie clară, dar și tendințe de schimbare care merită evidențiate.

CONCENTRAREA GEOGRAFICĂ

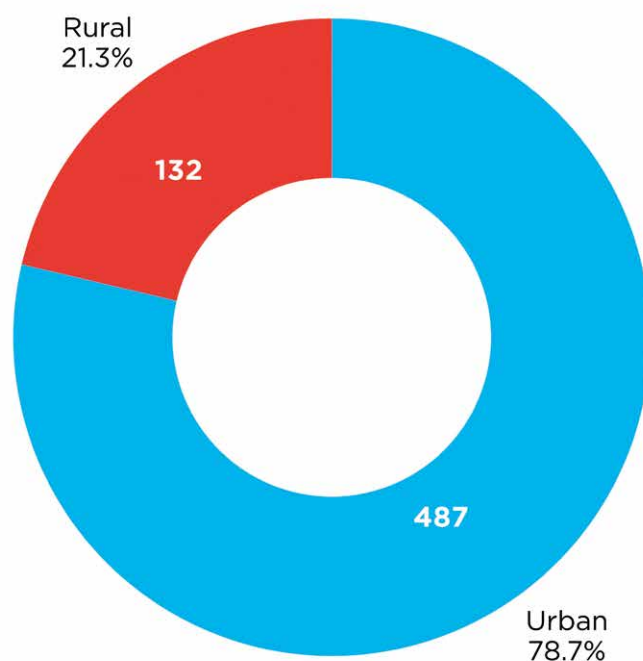
Cinci județe - București, Timiș, Sibiu, Iași și Cluj - concentrează aproximativ 60% din totalul locurilor de desfășurare ale proiectelor culturale. Dacă adăugăm Mureș, Argeș, Caraș-Severin și Prahova, ajungem la aproape 75%. Aceasta înseamnă că celelalte 32 de județe împart restul de 25% din proiecte.

DIMENSIUNEA II – CAPACITATE ORGANIZAȚIONALĂ

Județ	Nr. proiecte culturale (2017-2025)	Finanțare culturală (lei) (2019-2025)	Rang finanțare	Nr. proiecte culturale (2019-2025)	Finanțare medie/proiect (2019-2025)
București	145	8.317.831	1	127	65.495 lei
Timiș	54	2.428.582	2	41	59.234 lei
Sibiu	38	1.284.886	4	34	53.121 lei
Iași	33	1.381.170	3	26	35.005 lei
Cluj	29	988.927	5	25	39.557 lei
Mureș	25	747.396	8	21	35.590 lei
Alba	24	872.093	7	21	41.528 lei
Prahova	22	553.670	10	22	25.167 lei
Argeș	22	723.937	9	19	38.102 lei
Caraș-Severin	21	936.921	6	19	49.311 lei

Situație neobișnuită reliefată: Caraș-Severin, care, deși are cel mai mic număr de proiecte dintre județele analizate (19), ocupă o poziție foarte bună în clasamentul finanțării totale și are una dintre cele mai mari finanțări medii pe proiect (49.311 lei). De asemenea, Clujul apare sub așteptări raportat la statutul său de important centru cultural și universitar, situându-se în urma județelor Timiș, Iași și Sibiu. O altă particularitate este diferența foarte mare dintre București și restul țării, capitala concentrând un volum de finanțare disproporționat de mare comparativ cu orice alt județ, ceea ce indică o distribuție puternic centralizată a resurselor culturale.

TENDINȚA DE ECHILIBRARE RURAL-URBAN

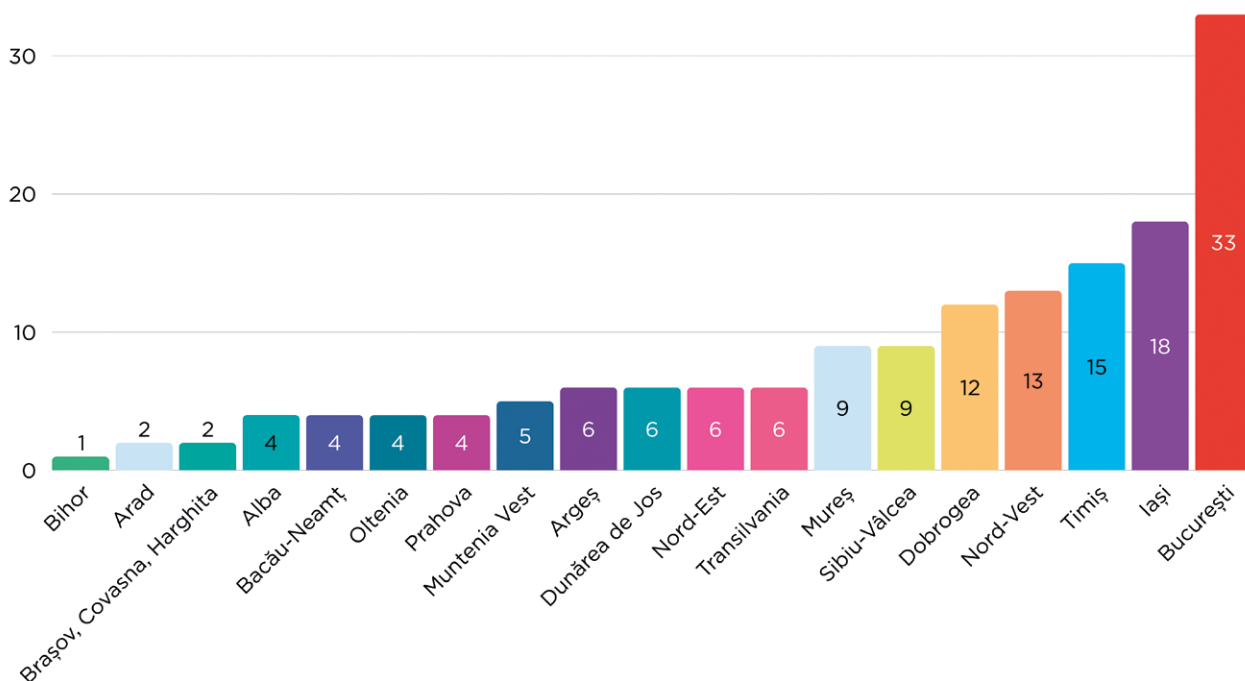
An implementare	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Urban	47	51	57	56	74	51	59	53	54
Rural	4	3	13	18	18	21	19	17	21

Datele pe opt ani arată o tendință clară și pozitivă de creștere a prezenței rurale în program. Numărul proiectelor în mediul rural a crescut de la 3 în 2017 la 21 în 2024-2025, iar ponderea finanțărilor rurale a crescut de la sub 12% la 25,44%. Acesta este momentul în care au fost introduse finanțările pentru școlile de vară, care se desfășoară preponderent în mediul rural.

Sesiune	Proiecte rurale	% din total	Finanțare rurală (lei)	% din finanțare
2017	4	7,8%	—	—
2018	3	5,5%	—	—
2019	13	15,48%	317.674	10,99%
2020	18	26,9%	496.319	16,41%
2021	18	20,2%	664.659	13,73%
2022	21	33,9%	873.012	22,87%
2022-2023	19	25,7%	967.270	17,67%
2023-2024	17	26,1%	1.099.856	18,93%
2024-2025	21	29,5%	1.174.993	25,44%

Ponderea proiectelor rurale (21-29%) este consistentă din 2019 încoace, dar ponderea finanțărilor rurale (de la 10% la 25%) a crescut semnificativ. Aceasta înseamnă că proiectele rurale au devenit mai bine finanțate în timp, o evoluție pozitivă care indică fie proiecte mai ambițioase în mediul rural, fie o evaluare mai favorabilă a lor de către juri. Cele două tendințe împreună sugerează o maturizare a culturii de proiect în mediul rural.

4.4 FILIALELE OAR – ANALIZĂ COMPARATIVĂ APROFUNDATĂ

Distribuția proiectelor culturale organizate de filiale OAR arată diferențe structurale majore care merită o analiză separată, deoarece filialele reprezintă brațul instituțional al OAR în teritoriu și capacitatea lor culturală este direct legată de misiunea organizației.

Filială	Nr. proiecte (2017-2025)	Finanțare (lei)	% din total finanțare filiale	Nr. proiecte (2019-2025)	Finanțare medie (2019-2025)
București	33	4.247.774	38,1%	30	141.592 lei
Transilvania	6	1.438.080	12,9%	4	359.520 lei
Iași	18	1.005.664	9,0%	13	77.359 lei
Sibiu-Vâlcea	9	565.536	5,1%	9	62.837 lei
Argeș	6	498.320	4,5%	4	124.580 lei
Timiș	15	479.384	4,3%	6	79.897 lei
Dobrogea	12	441.991	4,0%	10	44.199 lei
Brașov-Covasna-Harghita	2	417.380	3,7%	1	417.380 lei

Filială	Nr. proiecte (2017-2025)	Finanțare (lei)	% din total finanțare filiale	Nr. proiecte (2019-2025)	Finanțare medie (2019-2025)
Dunărea de Jos	6	302.589	2,7%	4	75.647 lei
Mureș	9	301.256	2,7%	6	50.209 lei
Muntenia Vest	5	262.201	2,4%	2	131.101 lei
Oltenia	4	252.630	2,3%	2	126.315 lei
Bacău-Neamț	4	227.278	2,0%	4	56.819 lei
Prahova	4	227.205	2,0%	4	56.801 lei
Alba	4	146.170	1,3%	3	48.723 lei
Nord-Vest	13	137.292	1,2%	10	13.729 lei
Nord-Est	6	111.800	1,0%	3	37.267 lei
Arad	2	n/d*	n/d*	0	n/d*
Bihor	1	68.000	0,6%	1	68.000 lei

** Datele financiare pentru Filiala Arad nu sunt disponibile în baza de date a programului pentru perioada analizată. Cele 2 proiecte ale filialei sunt incluse în numărul total, dar nu în totalul financiar.*

Diferența cea mai relevantă nu este între București și restul, ci între filiale cu profil similar ca geografie sau populație. Timiș (15 proiecte, 479.384 lei) vs. Nord-Vest (13 proiecte, 137.292 lei) - cu proiecte similare ca număr, Timiș atrage cu 250% mai multă finanțare, reflectând proiecte mai ambițioase (iar finanțările pentru bienala BETA nu sunt analizate în acest raport, fiind finanțate ca proiecte prioritare, deoarece Timișoara a fost Capitală Culturală Europeană). Filiale Transilvania și Brașov-Covasna-Harghita organizează doar bienale, care atrag finanțări mari.

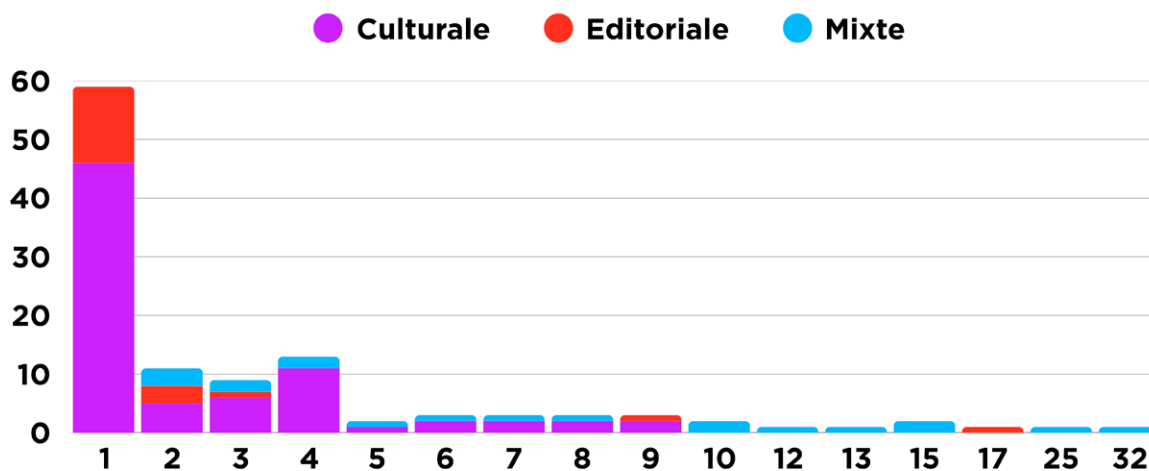
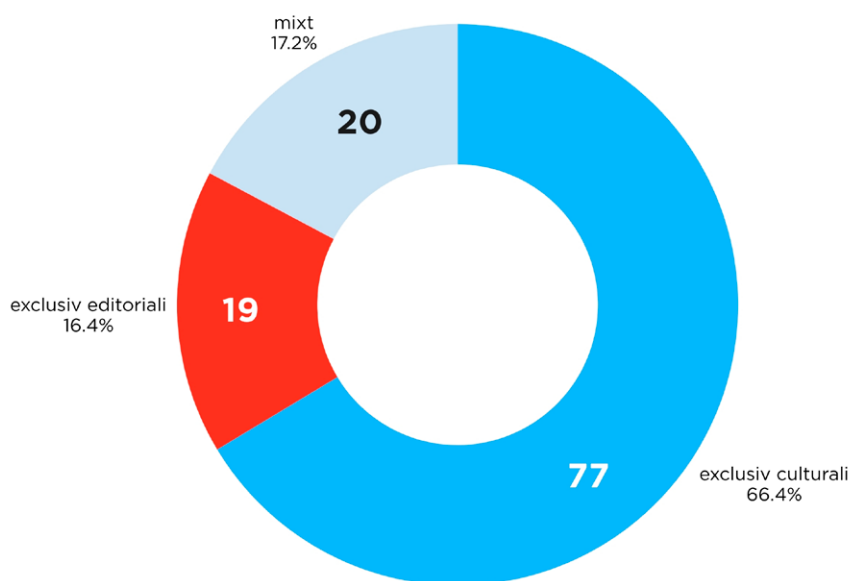
Situația filialelor cu prezență redusă (Bihor, Arad cu 1-2 proiecte) ridică o întrebare structurală: aceste filiale nu aplică din lipsă de interes, din lipsă de capacitate organizațională sau din lipsă de cunoaștere a mecanismului? Răspunsul nu reiese din datele cantitative, dar este esențial pentru a decide dacă sunt necesare intervenții de capacitate și de ce fel ar trebui să fie acestea.

4.5 DISTRIBUȚIA BENEFICIARILOR DUPĂ PORTOFOLIU ȘI RECURENȚĂ

Dincolo de tipologia juridică a beneficiarilor, datele din toate cele nouă sesiuni permit o analiză suplimentară: cine sunt organizațiile care au revenit în program, de câte ori și cu ce tipuri de proiecte. Această perspectivă indică structura internă a ecosistemului: un nucleu stabil de operatori culturali cu capacități mai ridicate și un perimetru mai larg de organizații cu prezență ocazională.

4.5.1 Distribuția beneficiarilor non-filiale după numărul de proiecte

Din cei 116 beneficiari non-filiale, 59 (51%) au realizat un singur proiect. La polul opus, 10 organizații au implementat 10 sau mai multe proiecte, formând un nucleu dur de operatori culturali profesioniști cu prezență constantă în program.

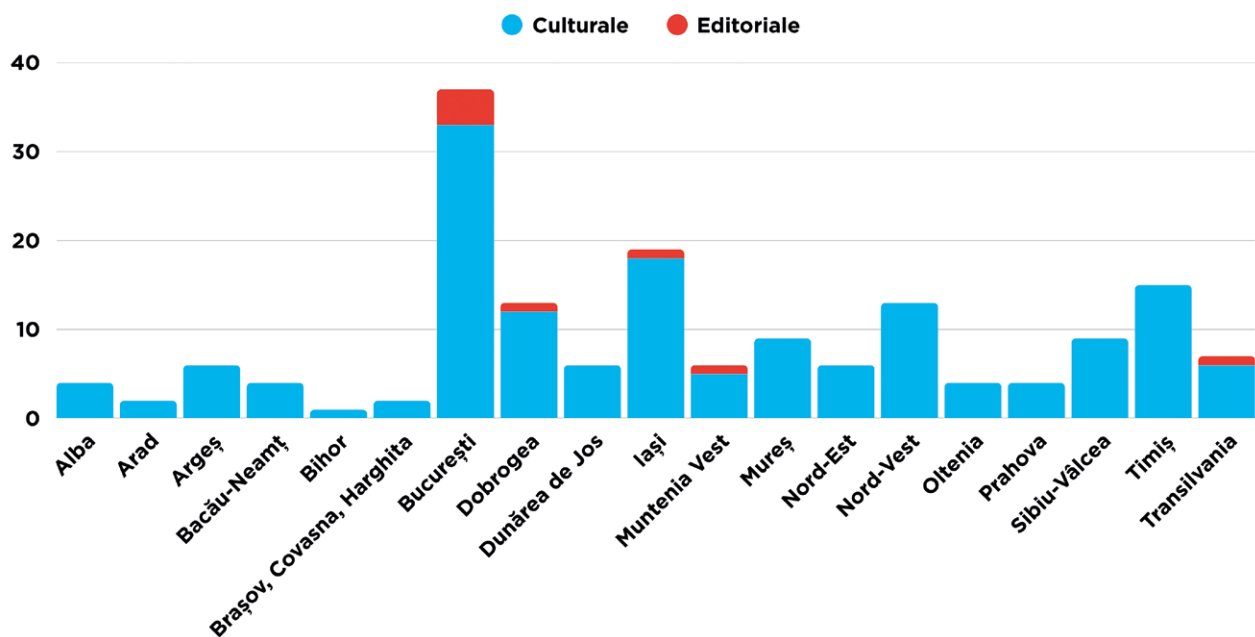

Distribuția urmează o curbă tipică ecosistemelor de finanțare competitivă: o bază largă de participanți ocazionali și un vârf îngust de actori recurenți. 66,4% din beneficiari au implementat exclusiv proiecte culturale, 16,4% exclusiv editoriale, iar 17,2% au combinat ambele tipuri (proiecte mixte).

Cei trei beneficiari cu cel mai extins portofoliu sunt Art Conservation Support ACS (32 de proiecte: 25 editoriale și 7 culturale), SC Igloo Media SRL (25 de proiecte: 18 editoriale și 7 culturale) și Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu București (21 de proiecte: 17 editoriale și 4 culturale). Primii doi domină producția editorială a programului, concentrând împreună 43 din totalul de 170 de proiecte editoriale (25,3%). UAUIM reprezintă instituția academică cu cel mai extins portofoliu, confirmând rolul universității de arhitectură ca actor editorial central în domeniu.

4.5.2 Distribuția beneficiarilor filiale după numărul de proiecte

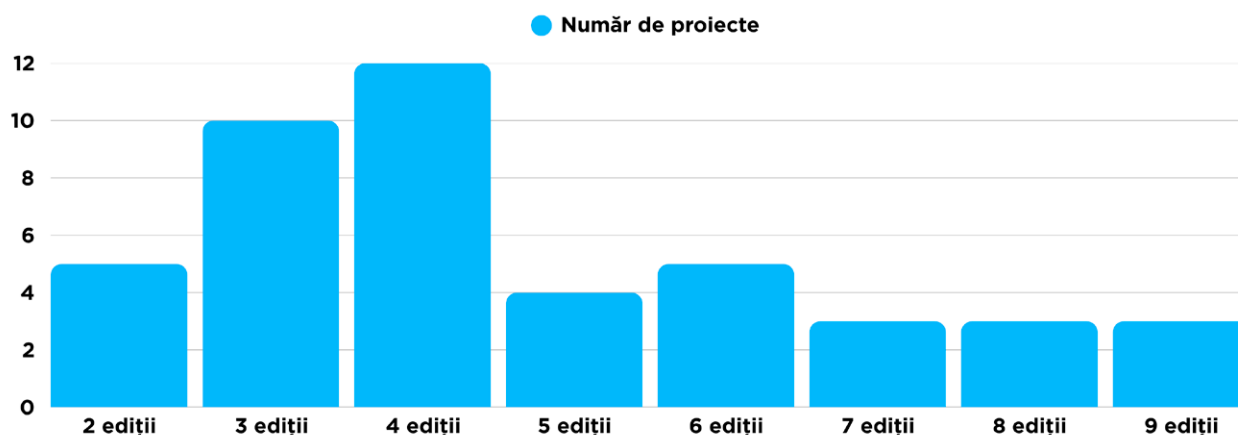
Filialele OAR prezintă un profil diferit de cel al beneficiarilor non-filiale. Fiecare filială este un actor unic cu o identitate teritorială proprie, și distribuția lor după numărul de proiecte reflectă direct capacitatea organizațională și angajamentul cultural al fiecărei filiale pe parcursul celor opt ani de program.

Filiala București domină net cu 38 de proiecte (33 culturale + 5 editoriale), urmată de Iași (18), Timiș (16), Nord-Vest (14) și Transilvania (12). Filialele Bihor și Arad înregistrează cel mai mic număr de proiecte, o situație care ridică întrebarea dacă absența reflectă lipsă de interes, de capacitate organizațională sau de cunoaștere a mecanismului de finanțare. Filialele cu activitate culturală intensă sunt și cele care construiesc rețele locale de colaborare, o corelație pozitivă vizibilă și în datele privind parteneriatele.

4.5.3 Proiecte recurente

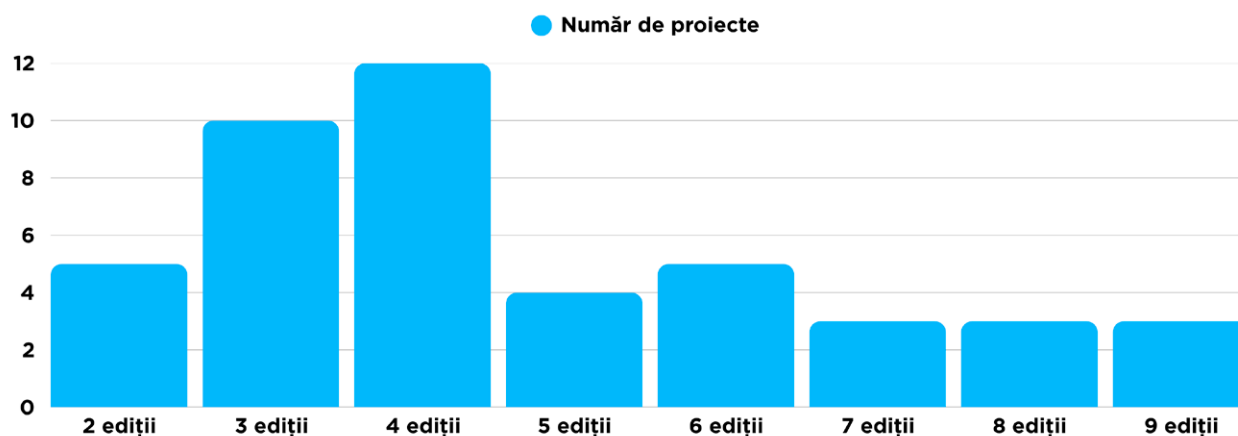
Un indicator de sănătate organizațională și culturală deosebit de relevant este recurența proiectelor, adică capacitatea unei organizații de a susține an după an un proiect, construind un format recunoscut, un public fidel și o identitate culturală stabilă. Programul a susținut un nucleu semnificativ de inițiative recurente: 47 de proiecte distincte au ajuns la cel puțin 2 ediții, iar 8 proiecte au atins maximum de 9 ediții posibile, cu prezență neîntreruptă pe toți cei opt ani de program.

Proiectele cu 9 ediții, maximum posibil, sunt: Revista Igloo, Caietele restaurării (ACS), Revista Transsylvania Nostra și Anuala de Arhitectură București. Proiecte cu 8 ediții includ UrbanEye Film Festival și Alege Arhitectura! (filiala Nord-Vest). Proiecte cu 7 ediții includ Zilele Culturii Urbane la Uzina de Apă (filiala Nord-Est) și Anuala de Arhitectură Dunărea de Jos.

Proiectele recurente nu sunt concentrate exclusiv în București, o parte semnificativă sunt localizate în orașe medii și mici sau în mediul rural (Baia de Arhitectură — Asociația Locus, Tabăra de restaurare Castelul Bánffy — Fundația Transilvania Trust, Școala de la Bunești, etc.), ceea ce demonstrează că sustenabilitatea culturală nu este un privilegiu exclusiv al capitalei.

4.5.4 Corelații din analiza portofoliilor și a recurenței

Recurența și formatul editorial

Organizațiile cu cel mai mare număr de proiecte (ACS, Igloo, Arhitext, UAUIM, Transsylvania Nostra) sunt preponderent sau exclusiv editoriale. Recurența este structural mai ridicată în cazul publicațiilor: o revistă sau o serie care a obținut finanțare o dată are o logică de continuitate mult mai puternică decât un eveniment cultural. Aceasta poate genera o tendință de consolidare a aceluiași beneficiari editoriali pe termen lung, reducând spațiul pentru noi publicații. Această dinamică merită monitorizată în sesiunile viitoare, fără a compromite proiectele editoriale de calitate dovedită.

Activitatea culturală intensă a filialelor și construirea de rețele.

Filialele cu cel mai mare număr de proiecte (București, Iași, Timiș, Cluj/Transilvania, Nord-Vest, Dobrogea) sunt și cele care atrag cei mai mulți parteneri locali și instituționali (datele sunt detaliate în Cap. 6). Această corelație sugerează un ciclu de auto-consolidare: mai multe proiecte conduc la mai mulți parteneri, ceea ce conduce la creșterea capacității organizaționale, ceea ce conduce la mai multe proiecte reușite. Filialele mai puțin active pot pur și simplu să nu fi intrat încă în acest ciclu, ceea ce ar justifica măsuri proactive de capacitate.

Portofoliu extins și capacitate de absorbție.

Organizațiile cu portofolii extinse (de la 5 proiecte în sus) au în general rate de finalizare mai ridicate decât organizațiile aflate la primul proiect. Aceasta reflectă o acumulare de expertiză în gestionarea proiectelor din programul de finanțare: cunoașterea procedurilor, a cerințelor de raportare și a calendarelor. Un beneficiar la primul proiect are o curbă de învățare mai abruptă, ceea ce poate explica o parte din proiectele nerealizate sau cu absorbție redusă. Poate că organizarea de sesiuni de informare pentru beneficiarii noi ar putea reduce rata de nerealizare.

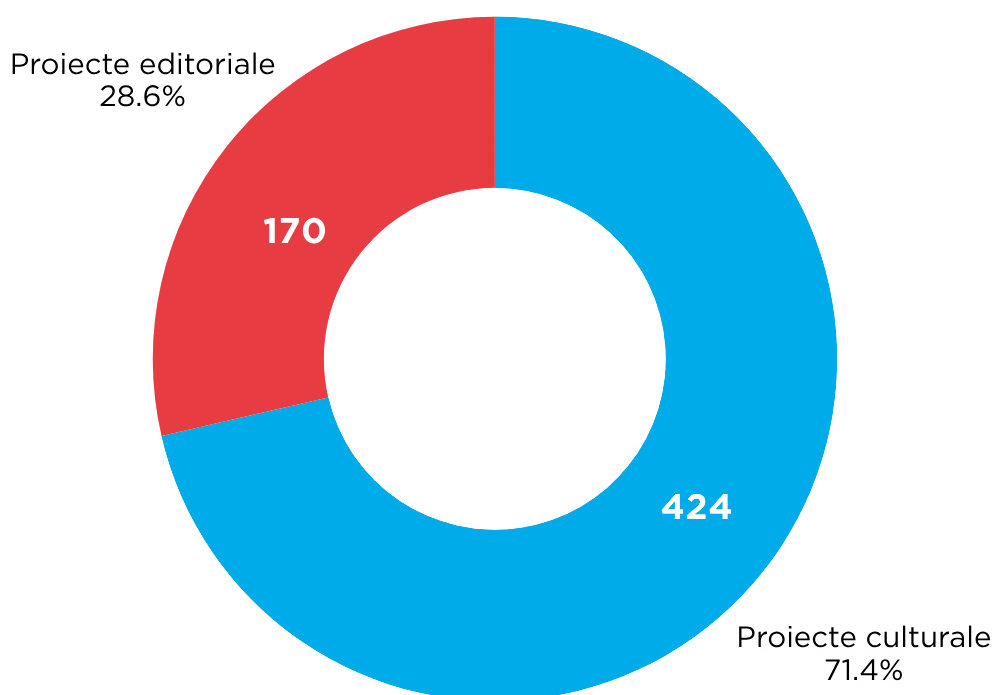
Tipul de beneficiar și tipul de rezultat.

Organizațiile exclusiv culturale generează preponderent activități pentru public, expoziții și formare profesională. Organizațiile exclusive editoriale generează aproape exclusiv publicații, baze de date și filme. Organizațiile mixte, cele mai sofisticate organizațional, produc cel mai larg spectru de rezultate. Aceasta confirmă că specializarea organizațională se reflectă direct în tipologia rezultatelor, fără suprapuneri semnificative între categorii. Un program care dorește diversitate de rezultate trebuie să investească în diversitatea tipurilor de beneficiari.

Ce tipuri de producție culturală generează programul, cât de diversă este aceasta și ce corelații există între categoriile de proiecte, resurse și rezultate?

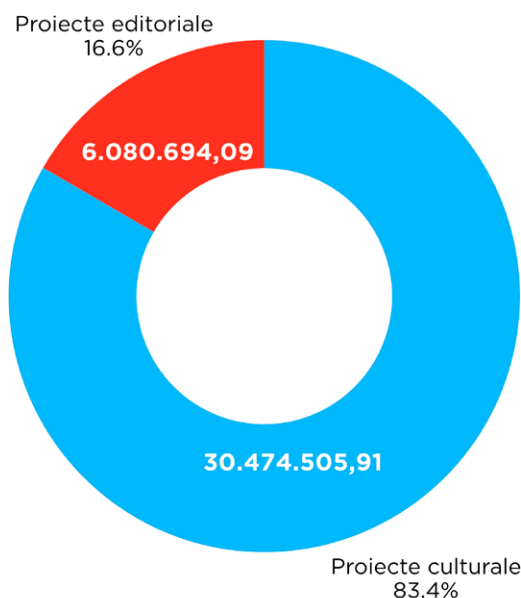
5.1 STRUCTURA PE SUBCATEGORII DE ACTIVITĂȚI

An implementare	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Culturale	32	37	48	49	61	45	55	46	51
Editoriale	19	18	17	18	23	17	19	19	20
Total proiecte	51	55	65	67	84	62	74	65	71

În perioada 2017-2025, prin apel deschis au fost finanțate în total 594 de proiecte, programul evidențiind o orientare clară către zona de eveniment și activare culturală. Analiza pe sesiuni relevă că ponderea proiectelor culturale a rămas constant majoritară, oscilând stabil în intervalul 63% - 74% din total.

CAPACITATE ORGANIZAȚIONALĂ

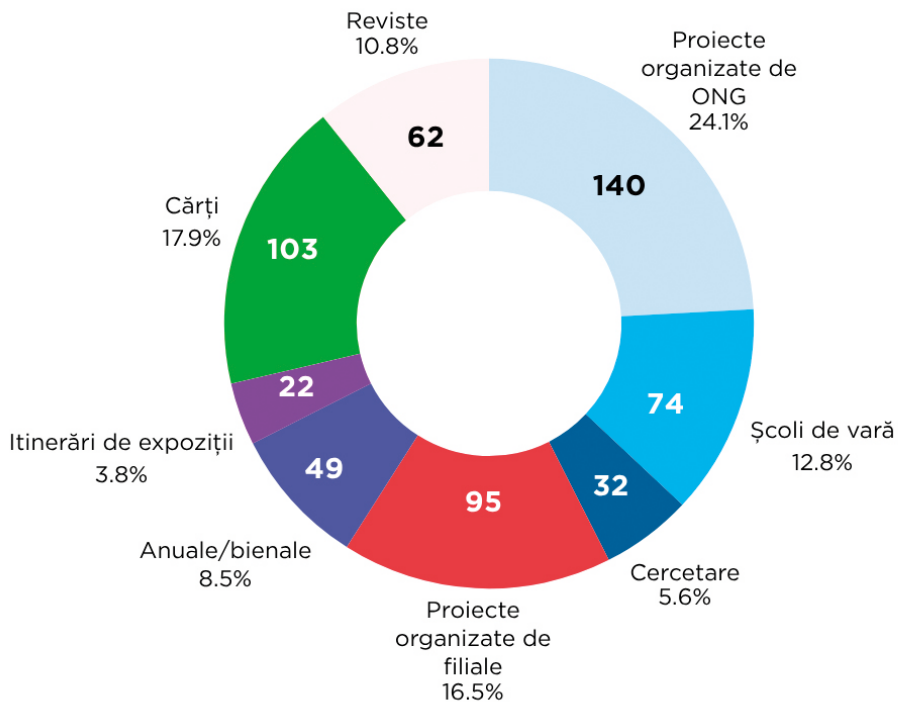
An implementare	2019	2020	2021	2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025*
Culturale	2.285.700,60	2.176.032,22	3.808.543,26	3.038.720,18	4.604.096,35	4.649.540,46	3.831.178,75
Editoriale	605.306,00	848.323,95	1.031.328,96	779.307,22	869.369,41	1.159.102,00	787.956,55
Total proiecte	2.891.006,60	3.024.356,17	4.839.872,22	3.818.027,40	5.473.465,76	5.808.642,46	4.619.135,30

*pentru sesiunea 2024-2025, 56% din proiecte se află în derulare

*pentru anii 2017-2018, nu avem finalizat studiul financiar

Din punct de vedere financiar, proiectele culturale au înregistrat o prioritizare clară în perioada 2019–2025, absorbind 83,4% din bugetul total (aproximativ 30,5 milioane lei), în timp ce inițiativele editoriale au cumulată 16,6% (circa 6,1 milioane lei). Această disparitate semnificativă este justificată atât de volumul superior al proiectelor culturale, cât și de costurile logistice mult mai mari implicate de organizarea evenimentelor în raport cu producția de carte sau reviste.

5.2 DISTRIBUȚIA PROIECTELOR – TENDINȚE PE NOUĂ ANI

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Culturale	32	38	48	49	59	43	55	45	50
ONG	8	13	15	20	21	19	19	13	12
Școli de vară	-	-	10	11	10	8	11	10	14
Cercetare	-	-	-	-	7	0	8	7	10
Filiale	10	11	11	11	12	10	10	11	9
Anuale	8	8	6	5	6	5	5	3	3
Itinerări de expoziții	5	4	3	1	3	1	2	1	2
Editoriale	19	18	17	18	22	16	17	19	20
Cărți	12	12	10	11	15	8	10	12	13
Reviste	7	6	7	6	7	8	7	7	7

*pentru anii 2017-2018, nu a existat subcategoria Școli de vară

*pentru anii 2017-2020, nu a existat subcategoria Cercetare

Distribuția proiectelor pe subcategorii nu este statică, ea a evoluat semnificativ pe parcursul celor opt ani de program, reflectând atât schimbări în regulile de eligibilitate, cât și maturizarea ecosistemului.

DIMENSIUNEA III – PRODUCȚIE CULTURALĂ ȘI EDITORIALĂ

ONG-urile culturale au atins maximul în 2020-2021 (20-21 proiecte) și au scăzut la 12-13 în ultimele sesiuni. Această scădere coincide cu creșterea școlilor de vară (de la 8 la 14 proiecte).

Anualele și bienalele de arhitectură urmează o tendință de scădere numerică (de la 8 în 2017 la 3 în 2024-2025), în paralel cu creșterea finanțării medii. Aceasta sugerează că programul finanțează acum mai puține anuale, dar acestea sunt mai bine finanțate, o posibilă selecție naturală care a eliminat evenimentele mai puțin consolidate și a concentrat resursele pe cele cu vizibilitate și capacitate organizațională mai mari.

5.3 PRODUCȚIA EDITORIALĂ

Proiectele editoriale (170 în total, 28,6% din proiecte) formează o categorie distinctă, cu o logică proprie, diferită de proiectele culturale.

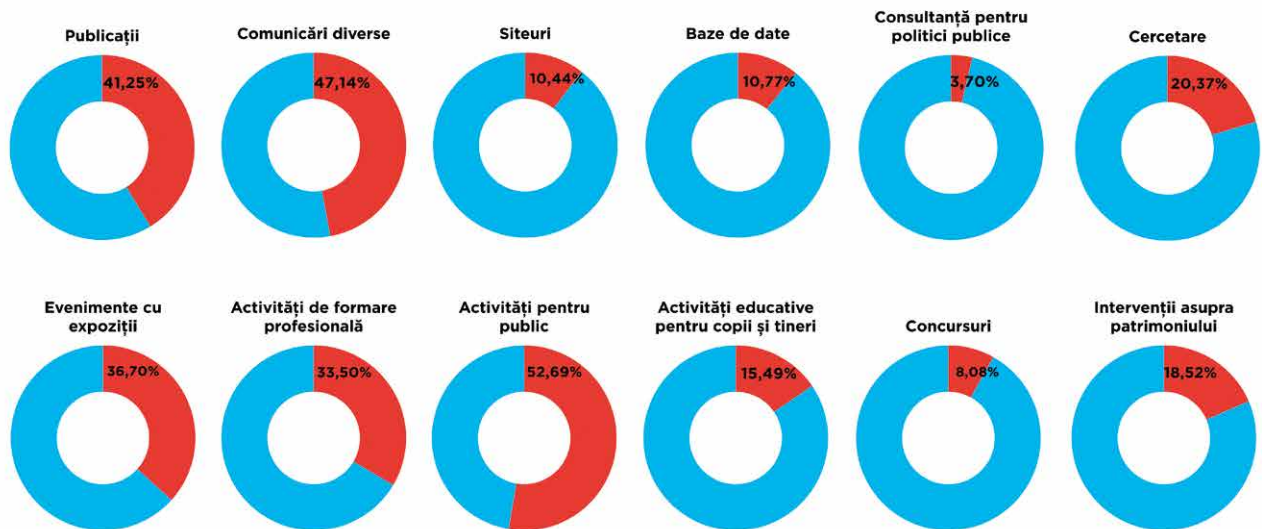
Subcategorie editorială	Nr. proiecte	Finanțare totală (2019-25)	Finanțare medie	Exemplare tipărite
Cărți	103	~3,75 mil. lei	~47.500 lei	~35.000*
Reviste	62	~2,33 mil. lei	~47.500 lei	~30.000*

* Estimare bazată pe datele disponibile (65.832 exemplare totale, distribuite proporțional)

Revistele de arhitectură prezintă cel mai stabil tipar din întregul program: 6-8 proiecte per sesiune, fără excepție, pe toți cei opt ani. Această constanță indică existența unui număr limitat dar stabil de publicații periodice de arhitectură în România, care aplică sistematic la finanțare din Timbrul Arhitecturii. Spre deosebire de alte subcategorii care fluctuează, revistele par să formeze un nucleu dur al programului.

147 din totalul proiectelor editoriale sunt localizate în București, ceea ce înseamnă o concentrare de 86,5%, mult mai mare decât în cazul proiectelor culturale (145/594 = 24,4%). Aceasta reflectă faptul că infrastructura editorială: edituri, redacții, tipografii specializate, este cvasi-exclusiv concentrată în capitală. Spre deosebire de evenimentele culturale, care se pot desfășura oriunde există o comunitate și un spațiu, producția editorială este dependentă de infrastructură specializată.

5.4 TIPURI DE REZULTATE

Analiza tipurilor de rezultate produse de proiectele finanțate depășește simpla numărare a outputurilor și urmărește să identifice relații între tipul proiectului, resursele alocate și tipurile de rezultate generate.

Tip rezultat	% proiecte	Nr. proiecte	Volum total	Corelație cu subcategoria
Activități pentru publicul larg	52,69%	261	774 activități	ONG, filiale, școli de vară
Publicații tipărite/online	41,25%	245	254+92 pub.	Editorial, cercetare
Comunicări diverse	47,14%	178	385 articole	Toate categoriile
Formare profesională	33,50%	199	730 activități	Școli de vară, ONG
Expoziții	36,70%	218	437 expoziții	ONG, filiale, itinerări
Cercetare	20,37%	121	136 produse	Cercetare, ONG
Patrimoniu imobil	18,52%	103	189 obiective	Filiale, ONG
Baze de date	10,77%	64	64 baze	Cercetare, editorial
Activități educative copii	15,49%	92	385 activități	Școli de vară, ONG
Filme	10,44%	44	213 filme	ONG, filiale
Site-uri web	8,08%	62	62 site-uri	Cercetare, editorial

Activitățile pentru publicul larg (52,69%) și publicațiile (41,25%) au ponderi aproape egale, dar provin din logici diferite. Activitățile pentru public sunt generate preponderent de proiectele ONG și ale filialelor; publicațiile sunt generate de proiectele editoriale și de cercetare. Faptul că ambele ating aproape jumătate din proiecte indică un program echilibrat între impactul imediat al evenimentelor și impactul durabil al publicații.

DIMENSIUNEA III – PRODUCȚIE CULTURALĂ ȘI EDITORIALĂ

Tip de rezultate	2024 2025	2024 2025	2024 2025	2024 2025	2024 2025	2024 2025	2024 2025	2024 2025	2024 2025	total
Publicații (cărți, rev.)	28	24	27	27	33	21	31	28	26	245
Număr de publicații	23	28	20	27	38	23	37	29	29	254
Nr de ex. tipărite	14850	10850	10625	17920	19061	9980	13690	13011	10090	120077
Publicații online	2	0	4	6	12	9	10	7	8	57
Număr de publicații online	2	0	4	9	13	24	12	7	25	92
Comunicări diverse	2	9	9	10	15	37	63	16	21	178
Număr de articole	2	8	29	8	64	51	106	87	77	433
Site-uri	4	5	6	10	8	10	8	5	6	62
Baze de date	1	3	2	8	12	11	12	6	9	64
Filme	0	2	4	1	5	12	4	7	9	44
Număr de filme	0	9	15	1	11	45	39	41	52	213
Consultanță publică	1	0	1	1	1	0	2	1	1	8
Advocacy și reglem-entări	2	0	2	2	2	1	4	1	2	16
Produse de cercetare	4	6	14	21	21	12	18	22	12	121
Nr de produse cerc.	4	6	13	32	32	13	18	26	12	136

Cele 730 de activități de formare profesională generate de 199 de proiecte reprezintă o medie de 4,3 activități per proiect, un număr semnificativ, care sugerează că aceste proiecte nu organizează, în general, un singur eveniment, ci un program structurat de formare. Proiectele școlilor de vară contribuie probabil decisiv la această densitate de activități.

Tip de rezultate	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	total
Evenimente cu expoziții	22	25	49	51	37	22	24	21	19	218
Număr de expoziții organizate	18	56	4	1	84	48	37	64	30	437
Concursuri	8	7	6	5	7	5	5	3	2	48
Activități de formare profesională	14	12	21	24	25	16	30	34	23	199
Număr evenimente	11	37	51	84	111	73	52	177	134	730
Activități pentru publicul larg	28	32	33	32	41	27	32	19	17	261
Număr evenimente	22	93	69	60	123	52	126	120	109	774
Activități educative	3	9	8	14	15	11	11	14	7	92
Număr evenimente	3	19	47	53	64	30	49	76	44	385
Evenimente conexe	13	9	17	14	12	17	16	9	8	115
Număr evenimente	10	13	84	45	17	50	64	57	70	410
Intervenții asupra patrimoniului mobil	0	0	0	0	3	0	0	5	1	9
Număr de obiecte patrimoniu	0	0	0	0	3	0	0	21	10	34
Intervenții asupra patrimoniului imobil	4	3	13	15	20	11	16	9	12	103
Număr de obiecte patrimoniu	4	6	21	15	34	30	21	28	30	189

Cele 437 de expoziții generate de 218 de proiecte înseamnă o medie de 2,1 expoziții per proiect, indicând că multe proiecte organizează mai mult de o expoziție, fie prin itinerare, fie prin multiple vernisaje în locații diferite. Proiectele de itinerare de expoziții (22 de proiecte) sunt explicit dedicate acestui format, dar și în proiectele realizate de ONG se organizează adesea mai multe expoziții în cadrul aceluiași proiect.

5.5 CERCETAREA: DE LA EMERGENT LA STRATEGIC

Subcategoria de cercetare merită o analiză separată, deoarece reprezintă cea mai semnificativă inovație a programului în perioada analizată. Introdusă în sesiunea 2021 (7 proiecte), a crescut la 10 proiecte în 2024–2025, generând 136 produse de cercetare în total.

Ce face cercetarea distinctă față de celelalte subcategorii? Spre deosebire de proiectele culturale sau editoriale, proiectele de cercetare produc cunoaștere sistematizată: inventare de patrimoniu, studii de caz, analize de politici, baze de date. Această cunoaștere are un potențial de impact pe termen lung mai mare decât un eveniment cultural, deoarece poate fi citată, construită și utilizată de alți actori.

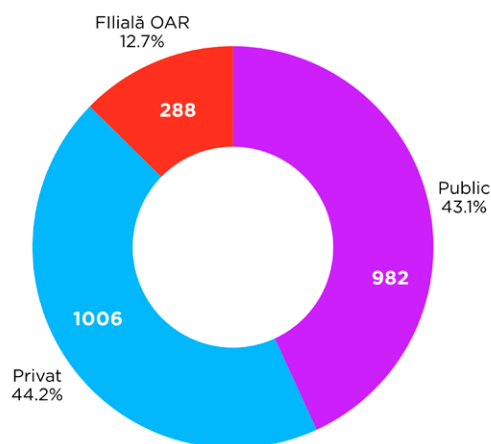
Finanțarea medie a proiectelor de cercetare (58.266 lei) este cea mai ridicată dintre toate subcategoriile, după anuale/bienale. Aceasta reflectă costurile specifice ale cercetării: documentare de teren, experți, publicare și indică faptul că programul a valorificat corect specificul acestui tip de activitate.

Proiectele de cercetare generează cel mai mare număr de baze de date (parte semnificativă din cele 50) și o parte importantă din cele 136 produse de cercetare sunt direct utilizabile în procese de decizie în urbanism și patrimoniu. Dacă cercetarea continuă să crească (de la 5,6% la, să zicem, 10% din proiecte), programul ar putea deveni un contributor important la baza de cunoaștere necesară pentru politici publice informate în domeniu.

Cum funcționează colaborarea în ecosistemul cultural de arhitectură și ce relevă structura parteneriatelor despre sănătatea și maturitatea acestui ecosistem?

6.1 PARTENERIATUL CA INDICATOR DE ECOSISTEM

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	total
Proiecte care au avut cel puțin un partener	40	42	49	59	60	38	50	50	59	448
Procent proiecte care au avut cel puțin un partener	78.43%	76.36%	75.38%	88.06%	71.49%	61.29%	67.57%	76.92%	83.10%	75.42%
Proiecte cu parteneri publici	33	32	37	45	46	26	44	44	39	346
Administrații publice	8	12	13	18	14	5	11	13	14	108
Instituții de învățământ	15	15	21	20	26	13	27	23	24	184
Alte instituții publice	23	25	27	31	30	20	21	27	22	226
Număr de parteneri publici	95	104	133	145	105	80	104	110	106	982
Proiecte cu parteneri privați	33	29	34	45	46	25	34	42	50	336
Număr de parteneri privați	89	90	113	153	147	53	113	114	134	1006
Filială OAR	14	20	22	26	17	22	12	25	15	158
Număr de parteneri filiale	31	52	32	52	24	22	24	25	26	288

DIMENSIUNEA IV – CULTURA PARTENERIATULUI

Rata de parteneriat, adică procentul proiectelor care implică cel puțin un partener extern este poate cel mai relevant indicator al maturității unui ecosistem cultural. Un program de finanțare poate genera ușor proiecte. Generarea de parteneriate, în absența oricărei obligativități formale, indică faptul că organizațiile din domeniu se cunosc, au încredere reciprocă, și au suficientă complexitate organizațională pentru a gestiona colaborări.

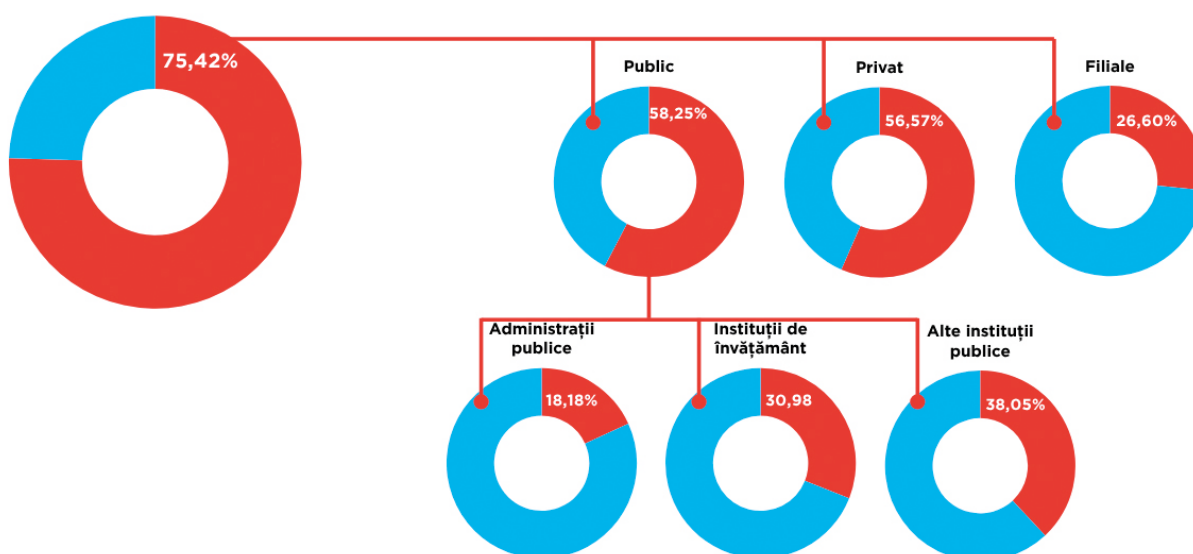
Din această perspectivă, evoluția ratei de parteneriat în programul de finanțări din Timbrul Arhitecturii este un semn pozitiv.

Sesiune	% proiecte cu parteneri	Nr. parteneri publici	Nr. parteneri privați	Parteneri filiale	Total parteneri
2017	78,43%	95	89	31	215
2018	76,36%	104	90	52	246
2019	75,38%	133	113	32	278
2020	88,06%	145	153	52	350
2021	71,49%	105	147	24	276
2022	61,29%	80	53	22	155
2022-2023	67,57%	104	113	24	241
2023-2024	76,92%	110	114	25	249
2024-2025	83,10%	106	134	26	266
TOTAL	75,42%	982	1.006	288	2.276

Minimul din 2022 (61,29%) coincide cu minimul numărului de proiecte (62) și cu tranziția la sesiunile de toamnă. Revenirea rapidă la peste 75% în 2022-2023 și creșterea la 83,10% în 2024-2025 confirmă că minimul din 2022 a fost un accident contextual, nu o tendință.

6.2 STRUCTURA PARTENERIATELOR

Cel puțin un partener

*organizatorul poate implica în proiecte niciunul, unul sau mai mulți parteneri

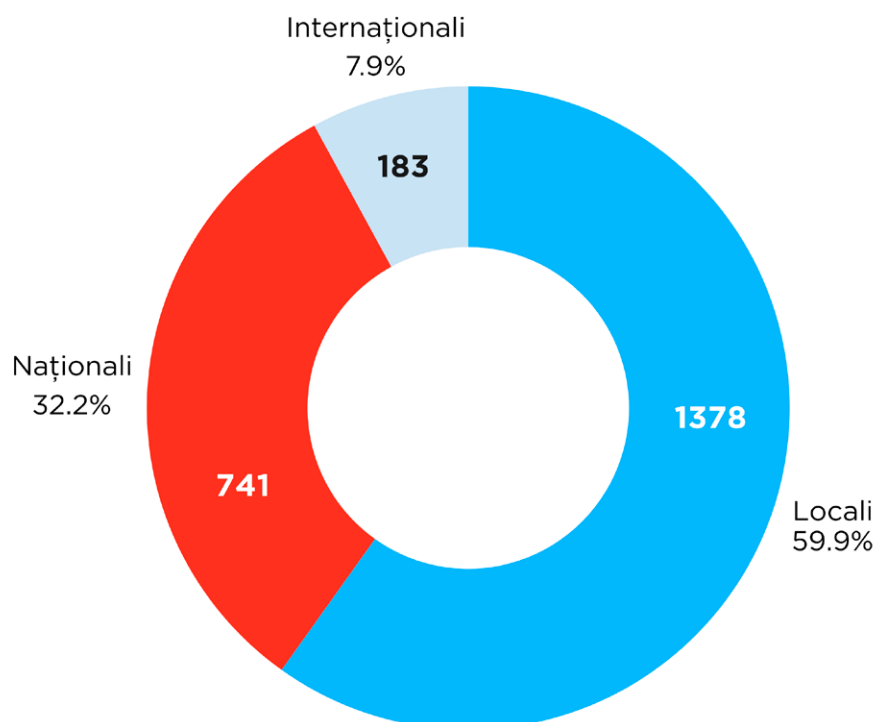
Distribuția partenerilor pe tipuri indică un ecosistem colaborativ cu o structură relativ echilibrată: 44,2% parteneri privați, 43,1% publici și 12,7% filiale OAR. În multe programe de finanțare culturală, partenerii publici, care se consideră că adaugă legitimitate instituțională, domină majoritar, în timp ce colaborările cu privații rămân marginale.

Tip partener	Nr. total	Pondere	Prezent în % din proiecte	Medie/proiect cu parteneri
Parteneri privați	1.006	44,2%	56,57%	~2,2
Alte inst. publice	226	—	38,05%	—
Inst. de învățământ	184	—	30,98%	—
Administrații locale	108	—	18,18%	—
SUBTOTAL publici	982	43,1%	58,25%	~2,2
Filiale OAR	288	12,7%	26,60%	~0,6

Instituțiile de învățământ (184 parteneriate) și alte instituții publice (226 parteneriate) sunt cele mai frecvente categorii de parteneri publici. Aceasta reflectă dimensiunea educațională și academică a multor proiecte: universități și facultăți de arhitectură care participă ca parteneri în proiecte de cercetare sau școli de vară, muzee și centre culturale care găzduiesc expoziții, biblioteci care distribuie publicații.

Prezența administrațiilor locale ca parteneri (108 parteneriate în 35 de județe) este semnificativă și subestimată în discursul despre program. Aceasta indică că proiectele culturale de arhitectură generează colaborări extensive cu autorități locale și că programul are deja un canal de comunicare cu sfera politicilor publice locale.

6.3 PARTENERI INTERNAȚIONALI

DIMENSIUNEA IV – CULTURA PARTENERIATULUI

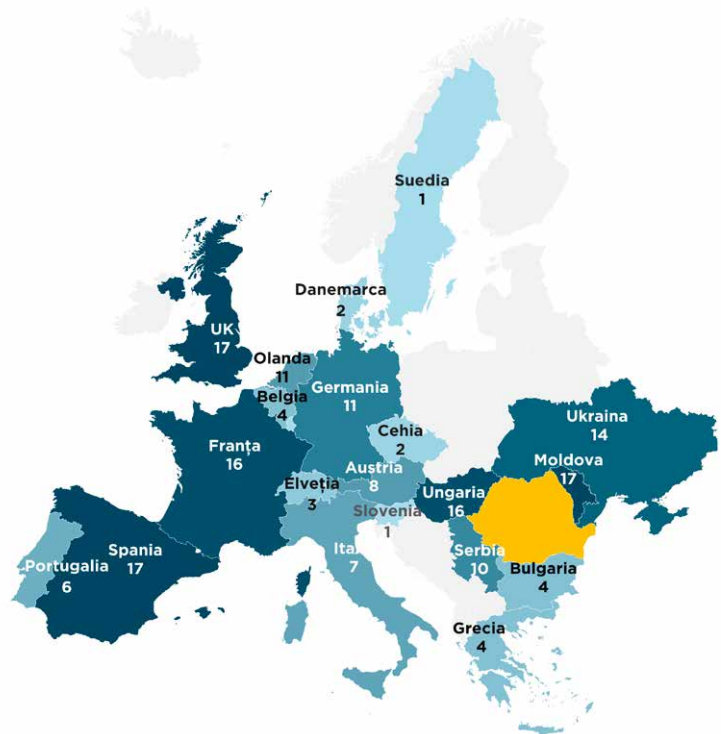
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	total
Locali	98	161	140	183	159	152	163	164	161	1378
Naționali	91	57	102	149	86	104	76	68	80	741
Internaționali	25	19	37	19	24	41	13	21	20	183

În cele 9 sesiuni de finanțare sunt 183 de parteneriate internaționale cu organizații din 24 de țări și entități supranaționale. Aceasta reprezintă 7,9% din total parteneri, o pondere modestă ca număr, dar semnificativă pentru vizibilitatea internațională a programului.

Țară/Entitate	Nr. parteneriate	Cluster geografic	Tipar de colaborare
Moldova	17	Est	Proximitate, limbă comună, proiecte de patrimoniu
Spania	17	Vest	Rețele academice și profesionale
Regatul Unit	17	Vest	Rețele academice, edituri, festivaluri
Ungaria	16	Regional	Proximitate, proiecte transfrontaliere
Franța	16	Vest	École de Paris, rețele culturale
Ucraina	14	Est	Pre-conflict – proiecte de patrimoniu și solidaritate
Germania	11	Vest	Rețele universitare și profesionale
Serbia	10	Regional	Proiecte transfrontaliere Banat-Vojvodina
Austria	8	Regional	Proiecte vieneze, arhitectură istorică
Olanda	8	Vest	Rețele de design și arhitectură
Italia	7	Vest	Rețele de restaurare și patrimoniu

Cele mai frecvente parteneriate internaționale urmează două logici distincte. Prima este proximitatea geografică și culturală (Moldova, Ungaria, Serbia, Ucraina, Austria) cu proiecte transfrontaliere, de patrimoniu comun sau de solidaritate culturală. A doua este apartenența la rețele profesionale și academice internaționale (UK, Franța, Germania, Spania, Olanda) cu proiecte de cercetare, festivaluri de arhitectură, publicații internaționale. Aceste două logici atrag organizații diferite și produc tipuri diferite de rezultate.

Austria	8	Moldova	17
Belgia	4	Portugalia	6
Bulgaria	4	Țările de Jos (Olanda)	8
Cehia	2	Serbia	10
Chile	2	Slovenia	1
Danemarca	2	Spania	17
Elveția	3	Suedia	1
Franța	16	Ucraina	14
Germania	11	UE	3
Grecia	4	Regatul Unit (UK)	17
Georgia	1	Ungaria	16
Italia	7	SUA	3
Luxemburg	1	ONU	2

6.4 PARTENERIATE CU ADMINISTRAȚIILE PUBLICE

Analiza celor 108 parteneriate cu administrații publice locale merită o atenție specială, deoarece reprezintă cea mai directă legătură a programului cu sfera politicilor publice locale.

Județ	Nr. parteneriate administrații	Tipuri de administrații	Potențial de impact local
Mureș	23	CJ + Primării multiple	Ridicat – dispersie teritorială
Caraș-Severin	22	CJ + Primării multiple	Ridicat – patrimoniu industrial
Timiș	20	CJ + PMT + Direcție cultură	Foarte ridicat – ecosistem cultural
București	19	PMB + Sectoare	Foarte ridicat – volum și vizibilitate
Maramureș	13	CJ + Baia Mare	Ridicat – patrimoniu vernacular
Galați	13	CJ + Consiliu + PMG	Ridicat – regenerare urbană
Brăila	12	CJ + Consiliu + PMB	Ridicat – patrimoniu arhitectural
Harghita	11	CJ + Primării multiple	Ridicat – identitate culturală
Sibiu	11	CJ + Primarul	Ridicat – turism cultural
Iași	11	IF + PMI + Direcție cultură	Ridicat – patrimoniu și universități

Județele cu cele mai multe parteneriate cu administrații (Mureș 23, Caraș-Severin 22, Timiș 20) nu sunt neapărat cele cu cele mai multe proiecte finanțate (București 145, Timiș 54, Mureș 46). Aceasta sugerează că în anumite județe, în special Mureș și Caraș-Severin, relația dintre proiectele culturale de arhitectură și autoritățile locale este mai structurată decât în București, unde proiectele sunt mai numeroase dar mai dependente de finanțări private și ONG-uri.

6.5 EVOLUȚIA CULTURII DE PARTENERIAT ÎN OPT ANI

Comparând structura parteneriatelor din primele patru sesiuni (2017–2020) cu ultimele patru (2021–2024), câteva tendințe sunt vizibile.

Partenerii privați au crescut ca pondere față de cei publici: de la un raport aproximativ egal în 2017–2019, partenerii privați au depășit consistent partenerii publici în sesiunile mai recente. Aceasta poate reflecta o maturizare a relațiilor cu mediul de business și o capacitate crescută a ONG-urilor și filialelor OAR de a atrage mai multe sponsorizări și co-finanțări private în proiectele lor.

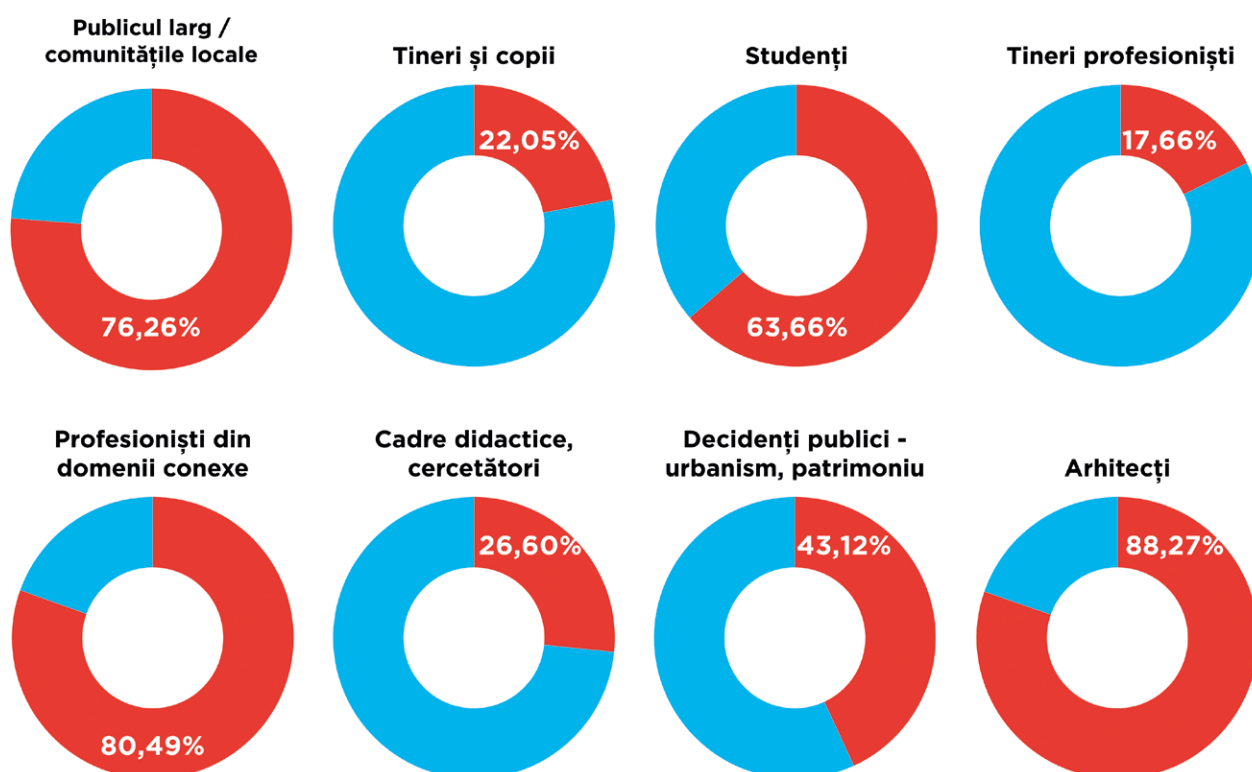
Filialele OAR ca parteneri au menținut o prezență relativ constantă (22–32 parteneriate pe sesiune, cu excepția minimumului din 2022), indicând că rolul lor de partener este structuralmente stabil, indiferent de fluctuațiile în numărul de proiecte pe care le organizează direct.

Numărul mediu de parteneri per proiect realizat în parteneriat s-a menținut la 4–5 pe toată perioada. Este o constanță remarcabilă care sugerează că ecosistemul are o capacitate de colaborare stabilă, care nu crește linear odată cu creșterea bugetelor disponibile.

Pe cine atinge programul, cum s-a schimbat profilul participanților la proiecte în opt ani și ce corelații există între tipurile de proiecte și publicurile vizate?

7.1 PROFILUL PARTICIPANȚILOR LA PROIECTE

Datele pe 2017-2025 (comparate cu datele pe 2021-2025 din versiunile anterioare ale studiului) oferă o imagine mai completă și mai stabilă a participanților la proiectele finanțate de program.

Categorie de participanți	% proiecte 2017-2025	% proiecte 2021-2025	Variație	Interpretare
Arhitecți	88,27%	80,34%	+7,93 pp	Creștere prin adăugarea datelor 2017-2020
Prof. domenii conexe	80,49%	70,51%	+9,98 pp	Consistent mai ridicat pe toată perioada

DIMENSIUNEA V – IMPACT SOCIAL ȘI CULTURAL

Public larg	76,26%	73,03%	+3,23 pp	Stabil - prezent structural
Studenti	63,66%	53,37%	+10,29 pp	Creștere majoră
Decidenți publici	43,12%	30,90%	+12,22 pp	Creștere majoră
Cadre didactice	26,60%	30,90%	-4,30 pp	Ușoară scădere sau variație metodologică
Copii și tineri	22,05%	19,66%	+2,39 pp	Creștere modestă
Tineri profesioniști	17,66%	14,61%	+3,05 pp	Creștere modestă, rămân sub-reprezențați

Cea mai semnificativă diferență între datele pe 2017–2025 și cele pe 2021–2025 este pentru decidenți publici (+12,22 puncte procentuale). Aceasta poate indica fie că primele sesiuni ale programului (2017–2020) au vizat mai frecvent decidenți. Indiferent de explicație, valoarea de 43,12% din proiecte care vizează decidenți publici este una dintre cele mai importante constatări ale studiului: indică că programul are deja o conexiune structurală cu zona de politici publice, nu doar o conexiune incidentală.

7.2 CORELAȚII ÎNTRE TIPURILE DE PROIECTE ȘI PARTICIPANȚI

Datele agregate la nivel de program ascund diferențe importante în profilul publicurilor vizate de/participanților la diferite tipuri de proiecte. Analiza acestor corelații oferă o imagine mai nuanțată a impactului programului.

Anuale și bienale de arhitectură

Proiectele de tip anuală/bienală vizează preponderent arhitecturii (cvasi-unanim) și profesioniștii din domenii conexe, cu o prezență mai redusă a publicului larg față de medie. Aceasta reflectă caracterul lor preponderent profesional, ca platforme de prezentare și evaluare a calității arhitecturale, adresate în primul rând specialiștilor. Bugetele lor mari (131.932 lei medie) nu se traduc neapărat în audiențe publice mai largi.

Școli de vară

Școlile de vară au cel mai echilibrat profil de publicuri: studenți (cvasi-obligatoriu), tineri profesioniști (frecvent), cadre didactice (ca mentori) și publicul local al comunităților în care se desfășoară (mai ales când se organizează în mediul rural sau în orașe mici). Formatul intensiv de 5–10 zile generează un număr mare de activități de formare (730 total în tot programul de finanțare) cu o eficiență per leu investit probabil mai mare decât evenimentele profesionale punctuale.

ONG-uri culturale

Proiectele ONG-urilor au cel mai variat profil de publicuri/participanți, ceea ce reflectă diversitatea organizațiilor din această categorie. Unele ONG-uri organizează evenimente cu caracter profesional (conferințe, dezbateri de arhitectură), altele se orientează explicit spre publicul larg (educație culturală, expoziții publice) sau spre comunități specifice (rezidenți din cartiere cu valoare patrimonială, elevi din școli). Această variabilitate face categoria greu de caracterizat unitar, dar o face și cea mai bogată din perspectiva diversității impactului.

Proiecte de cercetare

Proiectele de cercetare vizează preponderent cadre didactice, cercetători și decidenți publici, un profil complet diferit față de celelalte categorii. Această targetare orientată spre multiplicatori de cunoaștere și informație (oameni care folosesc cunoașterea pentru a lua decizii sau a forma alți oameni) face din cercetare subcategoria cu potențial de impact sistemic cel mai ridicat, chiar dacă audiența directă este mai mică.

7.3 IMPACTUL ÎN SPAȚIUL PUBLIC: VOLUM ȘI DISTRIBUȚIE

1.621 de evenimente culturale dedicate publicului (437 de expoziții, 774 de activități pentru publicul larg și 410 evenimente conexe) reprezintă un volum impresionant de activitate culturală publică generată prin program. Pus în perspectivă, aceasta înseamnă în medie 131 de evenimente publice per sesiune de finanțare, sau aproximativ 2-3 evenimente publice per săptămână pe durata unui an de implementare.

Distribuția geografică a acestor evenimente urmează distribuția generală a proiectelor, cu concentrare în centrele mari, dar cu o particularitate importantă: evenimentele publice sunt mai larg distribuite decât finanțările, deoarece un proiect finanțat dintr-un centru urban poate organiza evenimente în mai multe locații, inclusiv în localități mai mici.

7.4 IMPACTUL EDUCAȚIONAL

Componenta educațională a programului este una dintre cele mai consistente și mai diversificate. Analiza separată a diferitelor activități educaționale susținute prin program arată amploarea acestei dimensiuni.

Tip activitate educațională	Nr. proiecte	Nr. activități	Medie activități/proiect	Public principal
Formare profesională	199	730	4,3	Arhitecți, profesioniști
Activități pentru publicul larg	261	774	3,9	Public general
Activități educative copii/tineri	92	385	4,5	Elevi, tineri
Concursuri	22	22	1,0	Studenti, tineri profesioniști

Media de 4,3-4,5 activități per proiect (pentru formare profesională și educație copii/tineri) indică faptul că aceste proiecte nu organizează un eveniment singular, ci un program structurat cu cursuri, workshop-uri, sesiuni multiple. Aceasta este o observație importantă pentru evaluarea impactului: este vorba de 730 de evenimente distincte cu participanți diferiți.

7.5 PATRIMONIUL CONSTRUIT: O DIMENSIUNE SUBESTIMATĂ

De-a lungul celor nouă sesiuni de finanțare, există 103 proiecte cu intervenții asupra patrimoniului imobil (143 de obiective) și 9 proiecte cu intervenții asupra patrimoniului mobil (34 de obiecte), în total 177 de intervenții asupra patrimoniului construit. Aceasta este o dimensiune a programului care apare frecvent în raportări, dar care merită o analiză mai atentă.

Termenul 'intervenție asupra patrimoniului' acoperă o gamă largă de activități: de la simple inventarieri și documentări fotografice, până la restaurări fizice propriu-zise sau integrarea unor obiective în circuite turistice sau educaționale. Fără o clasificare mai fină a tipului de intervenție, este dificil de evaluat impactul real al acestor 177 de intervenții. Totuși, prezența lor în 21% din proiectele culturale indică că patrimoniul construit este o temă transversală a programului, așa cum este de așteptat, nu o nișă marginală.

7.6 DECIDENȚI PUBLICI ȘI CONEXIUNEA CU POLITICILE PUBLICE

43,12% din proiectele finanțate vizează decidenți publici ca participanți: urbanisti, arhitecți-șefi, reprezentanți ai administrațiilor locale cu atribuții în urbanism și patrimoniu și nu numai. Corelat cu cele 108 parteneriate directe cu administrații locale, tabloul arată o conectare structurală a programului cu sfera politicilor publice, mai profundă decât ar sugera simpla prezență a decidenților ca participanți la evenimente.

Proiectele cu componentă explicită de advocacy și politici publice rămân relativ puține (10 de advocacy și reglementări, 5 de consultanță publică directă). Aceasta nu înseamnă că influența programului asupra politicilor publice este neglijabilă, căci ea poate fi difuză și indirectă: arhitecți și specialiști care participă la proiecte culturale și care aduc mai târziu perspectivele dobândite în procesele de decizie profesionale. Aceasta este o dimensiune de impact care nu poate fi cuantificată prin date administrative și care justifică o componentă de cercetare calitativă.

8.1 UN ECOSISTEM ÎN MATURIZARE

Cel mai important lucru pe care îl spune ansamblul datelor din opt ani este că ecosistemul cultural de arhitectură din România este în proces de maturizare. Afirmatia este susținută de mai mulți indicatori concreți care evoluează în aceeași direcție.

- Creșterea ratei de parteneriat (de la 78% la 83%) în absența oricărei obligativități. Organizațiile aplică cu proiecte mai complexe și mai colaborative, nu pentru că regulamentul le cere, ci pentru că au construit relații și au capacitatea de a le gestiona.
- Creșterea finanțării medii per proiect (de la 45.000 la 93.000 lei) fără o creștere proporțională a numărului de proiecte. Ecosistemul produce proiecte mai mari și mai ambițioase, nu mai multe proiecte mici.
- Emergența cercetării ca subcategorie (creșterea la 32 în perioada 2021-2025). Un ecosistem matur nu se mulțumește cu producția culturală imediată, ci investește în cunoaștere sistematizată.
- Creșterea ponderii proiectelor rurale (de la 6% la 28% din proiecte). Ecosistemul se extinde geografic, nu se auto-reproduce în aceleași centre.

8.2 CE NU A SCHIMBAT PROGRAMUL: INEGALITĂȚILE PERSISTENTE

Programul de finanțare din Timbrul Arhitecturii nu a rezolvat, și probabil nu putea să rezolve în lipsa unei strategii speciale, câteva inegalități structurale.

Concentrarea geografică persistă. Cinci județe continuă să concentreze aproximativ 60% din proiecte. Aceasta nu este o eșuare a programului, ci este o reflecție a realității sociale și economice a României, unde capacitatea organizațională este distribuită inegal. Dar persistența acestui tipar pe opt ani sugerează că un program de finanțare standard (competitiv, pe bază de merit) nu este suficient pentru a corecta aceste inegalități, ci sunt necesare intervenții active de capacitate.

Sub-reprezentarea tinerilor profesioniști persistă. 17,66% din proiectele din ultima sesiune vizează această categorie, a patra sesiune consecutivă cu valori sub 20%. Aceasta este o lacună strategică: tinerii profesioniști care nu sunt integrați în ecosistemul cultural în primii ani de carieră este probabil să se orienteze exclusiv spre practica comercială, potențial pierzând legătura cu dimensiunea culturală a profesiei.

Dependența de câțiva beneficiari mari persistă. Structura bugetelor (anuale/bienale atrag 21% din finanțare cu 8,5% din proiecte) sugerează că sunt câțiva mari operatori culturali care captează o parte disproportională a resurselor. Aceasta nu este neapărat o chestiune negativă, de vreme ce acești operatori au capacitatea de a produce proiecte de impact, dar ridică întrebări despre diversitatea și reziliența ecosistemului.

8.3 CORELAȚII TRANSVERSALE ÎN SINTEZĂ

Analizând datele din toate cele cinci dimensiuni împreună, câteva corelații transversale merită evidențiate explicit, deoarece nu sunt neapărat vizibile când dimensiunile sunt analizate separat.

Geografie × Tip de organizator × Parteneriat

Centrele cu ecosisteme culturale mai bogate (București, Cluj, Timișoara) nu numai că produc mai multe proiecte, ci și proiecte mai complexe, cu mai mulți parteneri. Aceasta creează un cerc virtuos: mai mulți actori, conduc la mai multe colaborări, care conduc la proiecte mai ambițioase, care atrag mai multă finanțare, ceea ce generează capacitate crescută de atragere de noi actori. Includerea în acest cerc a regiunilor sub-reprezentate necesită mai mult decât alocare de finanțare, necesită construirea activă a rețelelor locale.

Tip de proiect × Publicuri × Rezultate

Proiectele cu bugete mari (anuale/bienale) generează audiențe profesionale ample și rezultate de înaltă vizibilitate. Proiectele cu bugete medii (ONG-uri, școli de vară) generează audiențe mai diverse și rezultate mai variate. Proiectele mici (itinerări, publicații editoriale) generează audiențe specializate și rezultate durabile. Această ierarhie de complementaritate între tipurile de proiecte este sănătoasă și merită menținută, nu prin impunerea unor cote, ci prin evaluarea strategică a diversității portofoliului finanțat.

Evoluția în timp a tuturor indicatorilor

Analizând tendința pe opt ani a tuturor indicatorilor principali, apare un tipar consistent: programul este mai bun acum decât în 2017 pe aproape toate dimensiunile măsurabile. Rate de absorbție mai mari, proiecte mai bine finanțate, mai multe parteneriate, mai multă prezență rurală, mai multă diversitate de rezultate. Această îmbunătățire continuă, în absența unor schimbări radicale ale regulilor programului, ceea ce sugerează că ecosistemul învață: beneficiarii devin mai buni în a propune și implementa proiecte, iar programul beneficiază de această maturizare.

8.4 CE MAI RĂMÂNE DE MĂSURAT

Prezentul studiu oferă cea mai detaliată analiză cantitativă disponibilă a programului de finanțare competitivă din Timbrul Arhitecturii. Totuși, limitele datelor administrative lasă neexplorate câteva dimensiuni de impact esențiale.

- Impactul asupra publicului: câți oameni au participat efectiv la evenimentele finanțate? Ce au dobândit din participare? S-a schimbat percepția lor asupra arhitecturii?
- Durabilitatea proiectelor: ce se întâmplă cu proiectele după încheierea finanțării? Câte au continuat? Câte au generat finanțări ulterioare?
- Calitatea producției culturale: publicațiile finanțate sunt citite? Cercetarea este citată și utilizată? Evenimentele au impactat decizii concrete?
- Efectul de multiplicare financiară: fiecare leu din Timbru câte alte surse de finanțare a atras?
- Impactul asupra politicilor publice: deciziile în urbanism și patrimoniu ale administrațiilor partenere au fost influențate de proiectele la care au participat?

Aceste întrebări sunt adresabile printr-o componentă de cercetare calitativă: interviuri, chestionare, studii de caz, care ar transforma studiul de impact dintr-o radiografie cantitativă a programului într-o evaluare completă a valorii publice generate. De asemenea, răspunsul la parte din ele poate fi aflat și printr-o mai bună colectare a unor indicatori specifici în rapoartele de implementare ale proiectelor finanțate.

Recomandările de mai jos sunt formulate pe baza corelațiilor identificate în analiză și sunt adresate explicit actorilor relevanți din acest program de finanțare. Ele nu sunt aspiraționale, ci sunt fundamentate pe date și au potențial de implementare realistă în cadrul structurii actuale a programului.

9.1 PENTRU OAR: AJUSTAREA STRATEGICĂ A PROGRAMULUI

9.1.1 Mecanisme de echilibrare geografică

Datele arată că concentrarea geografică persistă după opt ani de program standard. Politica de alocare competitivă, pe baza calității proiectelor, va reproduce această concentrare pe termen nedefinit, deoarece calitatea proiectelor depinde de capacitatea organizațională, care este ea însăși distribuită inegal.

O recomandare ar fi introducerea unui mecanism de sprijin pre-aplicare pentru organizații din județe sub-reprezentate (cu mai puțin de 5 proiecte finanțate în 2017–2025). Acesta ar putea include consultanță gratuită de scriere a proiectelor, sesiuni de informare în teritoriu sau online, sau un fond mic de finanțări de creștere a capacității organizaționale (distinct de apelul deschis). Scopul nu este să se finanțeze proiecte slabe, ci să se creeze condițiile pentru ca proiecte bune să fie propuse din mai multe locuri.

9.1.2 Subcategoriile sau transversalitate dedicate publicurilor sub-reprezentate

Tinerii profesioniști (17,66%) și copiii și tinerii (22,05%) rămân sub-reprezențați ca publicuri pe toată perioada analizată. Aceasta nu este o întâmplare, ci reflectă faptul că proiectele care vizează aceste publicuri sunt mai greu de implementat (necesită adaptare pedagogică, colaborare cu școli, parteneriate cu angajatori) și că beneficiarii actuali nu au suficiente stimulente să se orienteze spre ele.

O recomandare ar fi introducerea unui criteriu de bonificație pentru proiectele care vizează explicit tinerii profesioniști sau copiii și tinerii, sau introducerea transversalității temei sau crearea unei subcategorii distincte cu buget rezervat pentru aceste publicuri.

9.1.3 Valorificarea strategică a cercetării

Subcategoria de cercetare a generat 101 produse în perioada 2021–2025. Acestea reprezintă o resursă valoroasă care riscă să rămână neutilizată dacă nu există un mecanism de diseminare și valorificare. Un raport de cercetare publicat dar necirculat nu produce impact.

- O recomandare ar fi crearea unui repository public al produselor de cercetare finanțate prin Timbru, accesibil gratuit. OAR ar putea facilita prezentarea anuală a rezultatelor cercetărilor finanțate în cadrul unui eveniment dedicat sau a unei serii de evenimente dedicate, cu participarea explicită a decidenților publici. Aceasta ar crea un canal structural între cercetare și politici publice.

9.1.4 Sistem îmbunătățit de monitorizare

Este necesară introducerea unor fișe de evaluare post-implementare standardizate, axate pe indicatori de impact (ex. număr de beneficiari unici, grad de acoperire teritorială, număr de parteneriate active create, menținerea în circuitele publice a publicațiilor finanțate, etc). Pot fi incluși și indicatorii care au fost colectați și interpretați în acest studiu, și care au necesitat un efort important de colectare, interpretare și codificare, tocmai pentru că nu se cer indicatori specifici și măsurătorile lor în documentele administrative ale candidaturii, respectiv în rapoartele de implementare.

Digitalizarea și transparentizarea procesului de raportare

Implementarea unei platforme digitale integrate pentru depunerea, monitorizarea și raportarea proiectelor (similară sistemelor de management al granturilor europene). Aceasta ar reduce sarcina administrativă atât pentru beneficiari, cât și pentru echipele OAR, permițând colectarea în timp real a datelor statistice și corectarea din timp a eventualelor blocaje în execuția bugetară.

Mecanisme de feedback și mentorat pentru proiectele de cercetare și școli de vară

Având în vedere complexitatea și caracterul aplicat al acestor subcategorii, monitorizarea ar trebui să includă vizite de evaluare la fața locului (pentru școli de vară) și sesiuni intermediare de peer-review (pentru proiectele de cercetare). Această abordare va asigura nu doar controlul calității rezultatelor, ci și sprijinirea activă a operatorilor culturali mai puțin experimentați, consolidând pe termen lung capacitatea lor organizațională.

Calibrarea plafoanelor de finanțare în raport cu inflația și costurile logistice

Se recomandă indexarea periodică a valorilor maxime solicitabile pentru a preveni subfinanțarea structurală a inițiativelor majore.

Creșterea culturii parteneriatului inter- regional

Deși filialele manifestă o activitate culturală liniară și predictibilă (16,5% din total), impactul proiectelor poate fi amplificat prin consorții între filiale învecinate sau cu densități profesionale diferite, facilitând astfel transferul de bune practici și resurse către zonele mai puțin active. Este esențial ca aceste colaborări să nu se limiteze doar la organizarea evenimentelor de tip anuală sau bienală, ci să fie extinse către alte tipologii de proiecte, cum ar fi școli de vară comune, cercetări aplicate pe patrimoniul regional sau inițiative de activare comunitară, asigurând o dinamică culturală continuă și diversificată în teritoriu.

9.2 PENTRU FILIALELE OAR

9.2.1 Capacitatea filialelor cu participare redusă

Diferența dintre filiala București (33 proiecte, 4,25 mil. lei) și filialele Bihor sau Arad (1-2 proiecte) nu poate fi explicată doar prin diferențele de populație sau de activitate arhitecturală. Ea reflectă diferențe de capacitate organizațională și de cultură internă față de rolul cultural al filialei.

Pentru reducerea diferențelor s-ar putea dezvolta un program de mentorat între filiale, în care filialele active (București, Iași, Transilvania, Dobrogea) sprijină filialele mai puțin active

în construirea primelor proiecte. Formatul ar putea include co-organizarea unui proiect pilot în primul an, consultanță în scrierea dosarelor de candidatură, și transfer de know-how în implementare și raportare.

9.2.2 Clarificarea rolului cultural al filialelor

Unele filiale pare că nu aplică la apelul deschis deoarece nu percep producția culturală ca parte din mandatul lor. Aceasta este o chestiune de strategie organizațională, nu de capacitate tehnică.

OAR ar putea adopta o politică explicită prin care fiecare filială să fie responsabilă de cel puțin un proiect cultural pe an, finanțat fie prin apelul deschis, fie prin resurse proprii. Aceasta ar crea o așteptare clară și ar schimba cultural percepția rolului filialelor în teritoriu.

9.3 PENTRU BENEFICIARII FINANȚĂRILOR

9.3.1 Diversificarea publicurilor ca strategie, nu ca obligație

Datele arată că proiectele care vizează publicuri diverse (nu doar arhitecți) tind să atragă mai mulți parteneri și să genereze mai multe tipuri de rezultate. Nu e vorba de o relație de cauzalitate certă, poate că proiectele mai ambițioase vizează mai natural publicuri diverse, dar tiparul este consistent.

OAR ar putea introduce o recomandare pentru aplicanți ca la designul proiectelor, să fie luată în considerare explicit includerea cel puțin unui segment de public diferit de publicul profesional standard. Nu ar fi neapărat o cerință formală, ci o oportunitate de extindere a impactului și de atragere de parteneri din sectoare noi.

9.3.2 Valorificarea rezultatelor din proiectele finanțate

Publicațiile, bazele de date, filmele și site-urile generate prin proiecte reprezintă active culturale cu potențial de utilizare pe termen lung. Prea adesea, acestea nu sunt promovate activ după încheierea finanțării.

Recomandare pentru beneficiari: includerea unui plan explicit de diseminare post-proiect în dosarul de candidatură — cine va menține site-ul, cum va fi distribuită publicația, unde va fi arhivată baza de date. OAR ar putea stimula această planificare prin acordarea unui punctaj suplimentar proiectelor care include un astfel de plan.

ANEXE

ANEXA 1 – METODOLOGIE ȘI DEFINIȚII OPERAȚIONALE

1. Surse de date și acoperire

Studiul se bazează exclusiv pe datele administrative ale programului de finanțare prin apel deschis al Timbrului Arhitecturii, pentru toate cele nouă sesiuni din perioada 2017–2025.

Sursele de date includ:

- dosarele de candidatură (pentru tipul de proiect, publicuri vizate, parteneri declarați, locul de desfășurare și subcategoria de proiect)
- contractele de finanțare (pentru sumele aprobate și tipul de beneficiar)
- rapoartele de implementare (pentru rezultatele obținute, sumele plătite și statusul proiectului)

Datele au fost culese, interpretate și codate într-un master file structurat pe sesiuni de finanțare, de o echipă formată din 8 persoane, pe parcursul a aproape 4 luni. Procesul a inclus o etapă de verificare încrucișată a înregistrărilor între sesiuni, pentru a asigura consistența clasificărilor și a evita dublările în cazul proiectelor cu titluri similare sau al beneficiarilor care au aplicat de mai multe ori.

2. Acoperire financiară și limitări

Datele financiare complete (sume plătite, rată de absorbție) sunt disponibile pentru sesiunile 2019–2025. Pentru sesiunile 2017 și 2018, sunt disponibile doar sumele aprobate prin contracte, nu și execuția bugetară finală, motiv pentru care rata de absorbție nu este calculată pentru aceste sesiuni, iar toate analizele financiare care implică sume executate se referă exclusiv la intervalul 2019–2025.

Datele pentru sesiunea 2024–2025 sunt parțiale: 56% din proiecte se află în implementare la data elaborării studiului (mai 2026). Indicatorii afectați de această situație - rata de absorbție, volumul rezultatelor, distribuția pe tipuri de rezultate - sunt marcați explicit în text și în tabele cu asterix (*).

3. Convenții de clasificare

Tipul de beneficiar a fost atribuit după forma juridică a organizației solicitante, conform datelor din contractul de finanțare. În cazul proiectelor depuse în parteneriat, tipul de beneficiar reflectă organizatorul principal, nu partenerii.

Subcategoria de proiect (ONG cultural, filială OAR, anuală/bienală, școală de vară, cercetare, itinerare de expoziții, carte, revistă) a fost atribuită conform clasificării din dosarul de candidatură. Subcategoriile „Școli de vară” și „Cercetare” nu au existat în primele sesiuni ale programului, fiind introduse în 2019, respectiv 2021.

Statusul proiectului (încheiat, în lucru, nerealizat) reflectă situația la data elaborării studiului pentru fiecare proiect. Un proiect este marcat „nerealizat” dacă finanțarea a fost reziliată sau dacă proiectul nu a produs niciun rezultat raportat la termenul contractual.

Tipurile de rezultate au fost codificate din rapoartele de implementare, pe baza unui set predefinit de categorii (publicații tipărite, publicații online, comunicări diverse, site-uri, baze de date, filme, consultanță pentru politici publice, advocacy, produse de cercetare, evenimente cu expoziții, concursuri, activități de formare profesională, activități pentru publicul larg, activități educative, evenimente conexe, intervenții asupra patrimoniului mobil și imobil). Un singur proiect poate genera rezultate din mai multe categorii, motiv pentru care suma ponderilor tipurilor de rezultate depășește 100%.

4. Convenții de distribuție geografică

Distribuția geografică a proiectelor culturale a fost calculată după locul de desfășurare al acțiunilor din cadrul proiectelor, nu după sediul social al beneficiarului. Un proiect care se desfășoară în mai multe județe este contorizat de mai multe ori — câte o dată pentru fiecare județ în parte. Această convenție poate supraestima ușor numărul de proiecte în județele care găzduiesc frecvent acțiuni secundare ale unor proiecte cu sediul în alte județe.

Distribuția financiară geografică a fost calculată prin împărțirea egală a sumei de finanțare între toate județele indicate pentru proiectele cu locații multiple. Aceasta este o aproximare, în realitate, distribuția cheltuielilor efective între locații poate fi inegală, dar reprezintă singura metodă aplicabilă în absența unor date mai granulare despre cheltuielile per locație.

Distribuția urban/rural a fost atribuită proiect cu proiect, pe baza locației sau locațiilor de desfășurare. Proiectele care se desfășoară atât în mediul urban cât și în cel rural au fost contorizate în ambele categorii, iar suma de finanțare a fost împărțită egal între cele două medii.

5. Analiza parteneriatelor

Partenerii au fost clasificați după tipul de organizație (administrații publice, instituții de învățământ, alte instituții publice, organizații private, filiale OAR) și după scara geografică a parteneriatului (local, național, internațional), pe baza datelor din dosarul de candidatură. Scara parteneriatului a fost determinată după sediul social al partenerului, nu după locul de desfășurare a activității comune.

Un proiect poate implica parteneri din mai multe categorii și la mai multe scări geografice simultan. Contorizarea partenerilor este realizată per proiect, nu per beneficiar: același partener implicat în două proiecte diferite este numărat de două ori.

6. Analiza recurenței și a portofoliilor de proiecte

Identificarea proiectelor recurente s-a bazat pe corespondența titlului de proiect și a beneficiarului între sesiuni, verificată manual pentru cazurile ambigue. Un proiect este considerat recurent dacă același beneficiar a depus proiecte cu același titlu sau cu titluri clar înrudite (serii, ediții numerotate) în cel puțin două sesiuni consecutive sau apropiate. Această identificare nu poate fi complet automatizată și implică un grad de interpretare editorială, în special pentru proiectele care și-au schimbat ușor titlul de la o sesiune la alta.

Portofoliul unui beneficiar reprezintă totalul proiectelor finanțate în toate sesiunile analizate, indiferent de categoria lor. Analiza portofoliilor a fost realizată separat pentru beneficiarii non-filiale (116 organizații distincte) și pentru filialele OAR (19 entități teritoriale), dat fiind că logica participării lor în program este structural diferită.

7. Natura corelațiilor identificate

Corelațiile identificate în studiu sunt bazate pe tipare observate din date agregate și pe raționamente logice, nu pe analize statistice formale (nu s-au utilizat teste de semnificație statistică, regresii sau modele predictive). Ele au caracter ipotetic și unele ar necesita verificare printr-o componentă de cercetare calitativă (interviuri cu beneficiari, analiză de caz) pentru a fi confirmate sau infirmate. Acolo unde o corelație este prezentată ca probabilă din datele disponibile, textul marchează explicit acest lucru.

ANEXA 2 – GLOSAR DE TERMENI

Termen	Definiție
Timbrul Arhitecturii	Contribuție obligatorie colectată de OAR din onorariile arhitecților, destinată finanțării culturii arhitecturale și a activităților de interes public ale profesiei
Apel deschis	Procedură competitivă prin care OAR acordă finanțări nerambursabile proiectelor selectate pe baza unor criterii publice, evaluate de un juriu independent
Sesiune de finanțare	Ciclu complet al unui apel deschis, incluzând publicarea apelului, depunerea candidaturilor, evaluarea, selecția și contractarea. Programul a funcționat inițial cu sesiuni de primăvară (2017-2022), ulterior trecând la sesiuni de toamnă (din 2022-2023)
Rată de absorbție	Raportul procentual dintre sumele efectiv plătite beneficiarilor și sumele aprobate prin contractele de finanțare. Calculată doar pentru sesiunile cu execuție bugetară finalizată (2019-2024)
Proiect cultural	Proiect care vizează producția, promovarea sau educația culturală în domeniul arhitecturii: expoziții, conferințe, școli de vară, cercetare, itinerări de expoziții, anuale și bienale
Proiect editorial	Proiect care vizează producerea și distribuirea de publicații în domeniul arhitecturii: cărți, reviste, publicații online
Proiect de cercetare	Subcategorie a proiectelor culturale cu componentă pronunțată de cercetare sistematică, introdusă ca subcategorie eligibilă începând cu sesiunea 2021
Proiect mixt	Beneficiar care a implementat atât proiecte culturale cât și proiecte editoriale de-a lungul perioadei analizate. Nu se referă la un tip de proiect individual, ci la profilul portofoliului unui beneficiar
Proiect recurent	Proiect implementat de același beneficiar în cel puțin două sesiuni, cu același titlu sau titluri clar înrudite (serii, ediții numerotate). Indicatorul reflectă sustenabilitatea și continuitatea inițiativelor culturale finanțate
Filială OAR	Structură teritorială a Ordinului Arhitecților din România, organizată la nivel regional, cu rol de reprezentare profesională și, în cadrul programului, de operator cultural eligibil pentru finanțare
Anuală / Bienală	Eveniment recurent (anual sau bienal) de prezentare, evaluare și premiere a arhitecturii contemporane, organizat de o filială OAR. Subcategorie distinctă în program, cu cea mai ridicată finanțare medie per proiect

Școală de vară	Format educațional intensiv, organizat de obicei pe parcursul mai multor zile, în care participanți din domeniu sau studenți lucrează pe o temă comună sub îndrumarea unor profesioniști. Subcategorie introdusă în program din sesiunea 2019
Itinerare de expoziții	Proiecte care deplasează o expoziție în mai multe locații geografice, de obicei pentru a crește accesibilitatea publicului în afara marilor centre urbane
Rata de parteneriat	Procentul proiectelor finanțate care implică cel puțin un partener extern, distinct de organizatorul principal. Calculată per sesiune și cumulată pentru întreaga perioadă
Partener local / național / internațional	Clasificare a partenerilor după scara geografică a parteneriatului, determinată după sediul social al partenerului. Un proiect poate implica parteneri la mai multe scări simultan
Finanțare medie per proiect	Raportul dintre bugetul total alocat și numărul de proiecte finanțate, calculat per sesiune sau per categorie de proiect
Capacitate organizațională	Capacitatea unei organizații de a iniția, implementa și raporta proiecte finanțate extern, incluzând resurse umane, experiență în coordonare de activități, comunicare publică, management financiar și rețele de colaborare
Ecosistem cultural	Ansamblul organizațiilor, rețelelor de colaborare, formatelor și resurselor care susțin producția și circulația culturii arhitecturale într-un context dat. În studiu, termenul se referă la ecosistemul format și consolidat parțial prin programul de finanțare al Timbrului Arhitecturii
Efect multiplicator	Capacitatea unei finanțări publice de a atrage și mobiliza resurse suplimentare din alte surse - parteneri, co-finanțatori, spații puse la dispoziție, muncă voluntară - amplificând impactul total față de suma investită inițial
Mediu urban / rural	Clasificare a locului de desfășurare al proiectelor după apartenența localității la categoria urban sau rural. Proiectele desfășurate în ambele medii sunt contorizate în fiecare categorie, cu suma de finanțare împărțită egal
Statusul proiectului	Situația unui proiect la data elaborării studiului: încheiat (implementat integral și raportat), în lucru (în implementare la data analizei), nerealizat (finanțare reziliată sau proiect fără rezultate raportate la termenul contractual)

Portofoliu	Totalul proiectelor finanțate ale unui beneficiar în toate sesiunile analizate, indiferent de categoria lor. Analiza portofoliilor permite identificarea beneficiarilor cu prezență recurentă și a celor care accesează programul ocazional
Beneficiar	Organizația sau persoana juridică semnatară a contractului de finanțare cu OAR, responsabilă de implementarea proiectului. În cazul proiectelor realizate în parteneriat, beneficiarul este organizatorul principal

ANEXA 3 – DATE SINTETICE COMPLETE PE SESIUNI (2017-2025)

Indicator	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-23	2023-24	2024-25
Nr. proiecte	51	55	65	67	84	62	74	65	71
Buget aprobat (lei)	2.305.472	2.479.644	3.033.475	3.494.055	5.197.287	4.314.041	5.703.178	6.044.254	6.629.976
Finanțare medie/proiect	45.205	45.084	46.669	52.150	61.872	69.581	77.070	92.988	93.380
Rată absorbție	—*	—*	95,30%	86,56%	93,12%	93,12%	95,97%	96,10%	69,67%**
Proiecte culturale	32	37	48	49	61	45	55	46	51
Proiecte editoriale	19	18	17	18	23	17	19	19	20
% proiecte cu parteneri	78,43%	76,36%	75,38%	88,06%	71,49%	61,29%	67,57%	76,92%	83,10%
Total parteneri	215	246	278	350	276	155	241	249	266
Proiecte ONG	26	25	40	44	48	38	43	41	49
Proiecte filiale OAR	23	22	20	17	22	19	20	16	13
Proiecte SRL+PFA	2	6	4	4	12	5	11	8	8
Proiecte rurale	3	3	18	18	18	20	19	17	21
% finanțare rurală	—	—	10,99%	16,41%	13,73%	22,87%	17,67%	18,93%	25,44%

* Datele bugetului executat pentru 2017-2018 nu sunt disponibile.

** Sesiunea 2024-2025 este parțial în derulare; 56% din proiecte se află în implementare la data elaborării studiului.

ANEXA 4 – TOP 10 JUDEȚE DUPĂ NUMĂR DE PROIECTE CULTURALE ȘI FINANȚARE

Județ	Nr. proiecte culturale	Rang nr. proiecte	Finanțare (lei) (2019-2025)	Rang finanțare	Finanțare medie (2019-2025)	Rang finanțare medie
București	145	1	8.317.831	1	65.495	1
Timiș	54	2	2.428.582	2	59.234	2
Sibiu	38	3	1.284.886	4	37.791	17
Iași	33	4	1.381.170	3	53.122	3
Cluj	29	5	988.927	5	39.557	14
Mureș	25	6	747.396	7	35.590	18
Alba	24	7	872.093	8	41.528	11
Argeș	22	8	723.937	9	38.102	8
Prahova	22	8	553.670	10	25.167	31
Caraș-Severin	21	10	936.921	6	49.312	5

Nota: datele din tabel sunt calculate după locul de desfășurare al acțiunilor din proiecte, nu după sediul organizatorului. Un proiect cu mai multe locații de desfășurare este contorizat pentru fiecare județ.

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMANIA

Timbrul
Arhitecturii

Str. Pictor Arthur Verona nr. 19,
Sector 1, București

Tel (+4) 021 317 26 34
Fax (+4) 021 317 26 35
E-mail office@oar.archi

<https://oar.archi>

mai 2026